ОЛТИН ДУРДОНАМИЗНИНГ БИ…
ГРАММИ ҲАМ ЕРДА ҚОЛМАСИН

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

№ 225 (6829).

11 НОЯБРЬ ПАЙШАНБА

1976 ЙИЛ

Баҳоси 2 тийин.

Янгийўл райони пахтакорлари қолган пахтани тез ва нобуд қилмай йиғиштириб олишда терим агрегатларидан унумли фойдаланмоқдалар. Бу ишда кўп йиллардан бери Ҳамроқул Турсунқулов номли колхозда механизаторлик касбини улуғлаб келаётган Мамажон Абдужабборовнинг ҳам муносиб ҳиссаси бор.

А. АБАЛЯН фотоси.

СЎЗИМИЗ ҚАТЪИЙ

Биз бу йил 108 гектар майдонда деҳқончилик қилдик. Пландаги 31 центнер ўрнига 40 центнердан ҳосил кўтаришга сўз берганмиз. Ҳозир ана шу сўзимиз устидан чиқиш арафасида турибмиз.

Йиллик план аллақачон бажарилган. Тайёрлов пунктларига 232 тонна «оқ олтин» етказиб бердик. Ўтган йили шунча пахтани териб олиш учун 75 иш куни сарф бўлган эди. Бу йил пландаги ҳосилни тез кунлар ичида йиғиб олдик ва ўтган йилга нисбатан бир неча минг сўм кам маблағ сарф қилдик. Пахтани юқори сортларга топширишда ҳам бир мунча ижобий натижаларга эришдик.

Етиштирилган ҳосилнинг фақат 45 тоннасигина қўл кучи ёрдамида йиғиб олинди. Қолган қисмини эса «зангори кема» капитанлари Э. Ҳожибоев ва М. Ҳамроевлар териб беришди.

Бригадамиз аъзолари ўз имкониятларини ҳисоблаб, ҳосилдорликни 46 центнерга етказиш ва давлатга 486 тонна пахта сотиш юзасидан оширилган мажбурият қабул қилдилар.

Ҳозир ҳамма куч ва имкониятларимизни ана шу оширилган мажбуриятни бажаришга қаратганмиз. Далалардаги пахтанинг сўнгги граммигача йиғиб оламиз.

А. ҚУРБОНОВ,
Оққўрғон районидаги «Партия XXII съезди» колхозининг бригада бошлиғи.

АСОСИЙ МАРРА ҲАЛИ ОЛДИНДА

Хўжалигимиз аъзолари бу йил КПСС XXV съезди тарихий қарорларидан руҳланиб, ғайрат-шижоат билан меҳнат қилдилар. Ҳозирги кунгача ҳар гектар ердан 30 центнердан ошириб ҳосил олиниб, пахта тайёрлаш халқ хўжалик плани анча ортиғи билан адо этилди. Айниқса, Малик Қўзиев, Тўлаган Жўраев сингари коммунистлар етакчилик қилаётган бригада аъзолари ғўзага ишлов бериш агротехник тадбирларини энг қулай фурсатларда намунали ўтказиб, ҳосилдорликни ўтган йилдагига нисбатан 6—8 центнерга оширишга муваффақ бўлдилар.

Съездлар йилида қўлга киритган қувончли ютуқларимизнинг асосий омили техника воситаларидан оқилона фойдаланганлигимиз бўлди. Механик-ҳайдовчиларимиз мавсумда теримни группа усулида олиб боришди. Ҳар группага колхоз партия бюроси аъзоларидан бир киши масъул қилиб тайинланди.

Терим айни қизиган пайтда хўжаликдаги мавжуд 17 та терим машинаси тўла қувват билан ишлаб турди. Кунига графикдаги 98 тонна ўрнига 120—130 тоннадан пахта терилди. Бу йиллик планнинг 8—9 процентни ташкил этади. Айниқса, Жаннат Хидирова, Қудрат Икромов, Ашир Турсунқулов сингари тажрибали механизаторларимиз кунига 8—10 тоннадан пахта териб, хирмонга барака киритишди.

Ҳозирги кунда ҳам далаларимизда иш тўхтагани йўқ. Биз планни бажарган бўлсак ҳам, ҳали районимиз маррага етгани йўқ. Ҳосилнинг сўнгги граммигача қолдирмай йиғиштириб олиб, келгуси йилда янада юқори кўрсаткичларга эришиш ниятида кузги-қишги ишларни сифатли ўтказиш учун курашни давом эттирмоқдамиз.

М. АВАЗОВ,
Пискент районидаги Калинин номли колхоз раиси.

ИЛҒОРЛАРГА КЎЧМА ҚИЗИЛ БАЙРОҚЛАР

Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ва Ўзбекистон ССР Министрлар Совети давлатга сабзавот, полиз маҳсулотлари, картошка, ҳўл мева ва узум сотиш юзасидан областлар, районлар, колхозлар ва совхозлар ўртасидаги социалистик мусобақанинг 1 ноябргача бўлган якунларини қараб чиқдилар.

Республика партия ва ҳукуматининг кўчма Қизил байроғи **Самарқанд областига** берилди.

Кўчма Қизил байроқлар Самарқанд областининг **Самарқанд районида** қолдирилди, Фарғона областининг **Ўзбекистон районига**, Наманган область **Янгиқўрғон районидаги «Ленинизм» совхозига**, Қашқадарё область **Китоб районидаги «Шаҳрисабз» совхозига** ва Тошкент область **Орджоникидзе районидаги «Маданият» колхозига** берилди.

НАВБАТ МАЖБУРИЯТГА

КПСС XXV съезди ва Ўзбекистон Компартияси XIX съездининг тарихий қарорларини ҳаётга тадбиқ этиш учун ўзаро социалистик мусобақани қизғин авж олдирган заводимиз коллективи Улуғ Октябрь байрами арафасида улкан зафар қучди. Давлатга тухум ва парранда гўшти сотиш халқ хўжалик плани муддатидан илгари анча ортиғи билан адо этилди. Йилнинг ўтган ўн ойи давомида ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 600 минг дона тухум ва 39 тонна кўп парранда гўшти етиштирилди.

Парранда боқарлар ўз имкониятларини ҳисобга олиб, йил охиригача планга қўшимча яна 800 минг дона тухум ва 22 тонна парранда гўшти сотиш юзасидан оширилган мажбурият қабул қилдилар. Айни кунларда бу юксак социалистик мажбуриятни ҳам муваффақиятли адо этиш учун корхонамиз коллективи ўртасида ўзаро меҳнат беллашуви янада қизғин авж олдириб юборилди. П. Сулаймонова, Х. Тиллаев, М. Аҳмадиева, Л. Манохина, Ф. Абдукаримова, У. Муслимова, З. Мерганова сингари ишлаб чиқариш илғорлари социалистик мусобақада пешқадамлик қилмоқдалар.

Т. ҒАНИЕВ,
«Қорасув» Давлат наслчилик-паррандачилик заводи директори.

ПАХТА—ДАВЛАТГА

ОБЛАСТИМИЗ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА ШУ ЙИЛ 10 НОЯБРГАЧА БЎЛГАН МАЪЛУМОТ

Биринчи устун — районлар, иккинчи устун — бир кунда тайёрланган пахта, учинчи устун — мавсум бошидан буён. (Йиллик планга нисбатан процент ҳисобида).

ЮҚОРИ ЧИРЧИҚ	0,16	122,51
ҚУЙИ ЧИРЧИҚ	0,14	120,79
ЯНГИЙЎЛ	0,25	116,74
ЎРТА ЧИРЧИҚ	0,10	108,98
ЧИНОЗ	0,23	107,68
БЎКА	0,25	106,88
ОҚҚЎРҒОН	0,20	103,99
БЕКОБОД	0,21	101,87
Пискент	0,20	90,35
ОБЛАСТЬ БЎЙИЧА:	0,21	107,41

СОВЕТ-ПОЛЬША ДЎСТЛИГИ АБАДИЙ

СОВЕТ-ПОЛЬША МУЗОКАРАЛАРИ

9 ноябрь куни Кремлда Совет-Польша музокаралари бошланди.

Музокараларни:

Совет томонидан—КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари М. А. Суслов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий Бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, КПСС Марказий Комитетининг аъзолари — СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари Н. К. Байбаков, М. А. Лесечко, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси К. В. Русаков, СССРнинг ПХРдаги элчиси С. А. Пилотович:

Польша томонидан — Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Герек, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР Министрлар Советининг Раиси П. Ярошевич, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПБИП Катовици воевод комитетининг биринчи секретари З. Грудзень, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР ташқи ишлар министри С. Ольшовский, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, ПХР Министрлар Совети раисининг ўринбосари Т. Вжашчик, ПБИП Марказий Комитетининг секретари Р. Фрелек, Бирлашган деҳқонлар партияси Бош комитетининг раиси, ПХР сеймининг маршали С. Гуцва, Демократик партия Марказий Комитетининг раиси, ПХР Давлат Кенгаши раисининг ўринбосари Т. Млиньчак, Польша Ёзувчилар союзи бош правлениесининг раиси Я. Ивашкевич, ПБИП Марказий Комитетининг аъзоси, ПХРнинг СССРдаги элчиси З. Новак олиб бормоқдалар.

Қардошларча дўстлик ва тўла якдиллик вазиятида ўтаётган музокаралар чоғида томонлар КПСС XXV съезди ва ПБИП VII съезди қарорлари қандай бажарилаётганлиги тўғрисида бир-бирларига ахборот бердилар ва КПСС билан ПБИП, СССР билан ПХР ўртасидаги анъанавий қардошлик алоқаларини янада ривожлантиришнинг туб масалаларини муҳокама қилдилар.

Совет-Польша ҳамкорлиги самарадорлигини ошириш учун ҳозирги босқичда зарур шарт-шароитлар яратилганлиги қайд қилиб ўтилди. Шу муносабат билан социалистик ва коммунистик қурилишнинг турли соҳаларида ҳар иккала мамлакатнинг ўзаро муносабатларини такомиллаштириш форма ва методлари тўғрисида самарали фикрлашиб олинди. Шу билан бирга Совет Иттифоқи ва Польша Халқ Республикасининг социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатлар билан биргаликда Ўзаро Иқтисодий Ёрдам Кенгашига аъзо бўлган мамлакатларнинг ҳамкорлигини янада кучайтириш ва такомиллаштириш ҳамда социалистик иқтисодий интеграцияни ривожлантириш Комплекс программасини амалга оширишда шунингдек, ҳамкорлик қилишнинг бир мақсадни кўзлаган узоқ муддатли программаларини ишлаб чиқишда иштирок этишига катта эътибор берилди. Музокаралар вақтида кўпгина халқаро проблемалар атрофлича кўриб чиқилди. Томонлар қуролланиш пойгасини чеклаш ва тўхтатиш юзасидан келишиб олинган таъсирчан тадбирларнинг қабул қилиниши тинчликни ва хавфсизликни янада мустаҳкамлаш соҳасида муҳим вазифадир, деб қатъий ишонч билдирдилар.

Музокараларда Европа коммунистик ва ишчи партиялари Берлин конференциясининг хулосаларини рўёбга чиқариш билан боғлиқ вазифалар асосида халқаро коммунистик ва ишчилар ҳаракати масалалари ҳам муҳокама қилинмоқда.

Музокараларда:

Совет томонидан —КПСС Марказий Комитетининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министрининг ўринбосари Н. Н. Родионов, КПСС Марказий Комитети бўлим мудирининг ўринбосари Г. Х. Шахназаров;

Польша томонидан — ПБИП Марказий Комитетининг аъзоси, ПБИП Марказий Комитети секретариати канцеляриясининг мудири Е. Вашчук, Партия контроли Марказий комиссиясининг аъзоси, ПБИП Марказий Комитети халқаро бўлими мудирининг ўринбосари Л. Пионтковскийлар ҳам иштирок этмоқдалар.

Музокаралар давом эттирилади.

* * *

10 ноябрь куни Кремлда Совет—Польша музокаралари ниҳоясига етди.

Музокараларни: совет томонидан — КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Н. В. Подгорний, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, КПСС Марказий Комитетининг секретари М. А. Суслов, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитетининг секретари К. Ф. Катушев, КПСС Марказий Комитетининг аъзолари — СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари Н. К. Байбаков, М. А. Лесечко, КПСС Марказий Комитети Бош секретарининг ёрдамчиси К. В. Русаков, СССРнинг ПХРдаги элчиси С. А. Пилотович;

Польша томонидан — ПБИП Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Герек, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР Министрлар Советининг Раиси П. Ярошевич, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПБИП Котовици, воевода комитетининг биринчи секретари З. Грудзень, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР ташқи ишлар министри С. Ольшовский, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, ПХР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Т. Вжашчик, ПБИП Марказий Комитетининг секретари Р. Фрелек, Бирлашган деҳқонлар партияси Бош Комитетининг раиси, ПХР сеймининг маршали С. Гуцва, Демократик партия Марказий Комитетининг Раиси, ПХР Давлат Кенгаши Раисининг ўринбосари Т. Млиньчак, Польша ёзувчилар союзи бош правлениесининг раиси Я. Ивашкевич, ПБИП Марказий Комитетининг аъзоси, ПХРнинг СССРдаги элчиси З. Новак олиб бормоқдалар.

Совет ва Польша раҳбарлари КПСС билан ПБИП, Совет Иттифоқи билан Польша Халқ Республикаси ўртасида ҳар томонлама ҳамкорликнинг ҳар икки томонни қизиқтирувчи туб масалаларни самимий ва тўла ҳамжиҳатлик вазиятида қараб чиқдилар. Улар ана шундай ҳамкорликнинг муваффақиятли ривожланиши Совет ва Польша халқларининг туб манфаатларига, социалистик давлатларнинг ҳамдўстлигини мустаҳкамлаш ишига мос бўлиб тушаётганлигини таъкидладилар.

Томонлар актуал халқаро проблемалар юзасидан фикрлашиб олдилар, Европа қитъасидаги аҳволга алоҳида эътибор бердилар. Муҳокама қилинган барча масалалар юзасидан ҳар икки томон қарашлари ва позицияларининг бирлиги таъкидланди.

Польша Халқ Республикаси партия — давлат делегациясининг Совет Иттифоқида бўлиши тўғрисидаги якунловчи ҳужжат келишиб олинди, бу ҳужжат визит тугагандан кейин эълон қилинади. (ТАСС).

Суратда: музокаралар пайти. ТАСС фотоси.

САМИМИЙ, ҚАРДОШЛИК ВАЗИЯТИДА

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР ҳукумати ПБИП Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Герек бошчилигидаги ПХР партия — давлат делегацияси шарафига 9 ноябрь куни Катта Кремль саройида зиёфат бердилар.

Зиёфатда совет томонидан Л. И. Брежнев, Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, М. А. Суслов, Д. Ф. Устинов, П. Н. Демичев, Б. Н. Пономарев, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, К. Ф. Катушев, К. У. Черненко, Я. П. Рябов ўртоқлар, СССР Олий Совети Президиуми Раисининг ва СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосарлари, СССР Олий Совети палаталарининг раислари, министрлар, бошқа расмий кишилар бор эди.

Зиёфатда КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари ўртоқ Л. И. Брежнев нутқ сўзлади.

Ўртоқ Л. И. БРЕЖНЕВ нутқи

Азиз ўртоқ Герек!
Азиз ўртоқлар!

Партия Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва Совет ҳукумати номидан Польша Халқ Республикаси партия-давлат делегациясини қизғин табриклашга ва совет коммунистларининг, барча совет кишиларининг поляк коммунистларига, социалистик Польша меҳнаткашларига қардошларча дўстлик туйғуларини изҳор қилишга ижозат бергайсиз!

Биз қадимий дўстларимиз ва маслакдошларимиз — сизлар билан, ўртоқ Герек, Ярошевич, Ольшовский, Грудзень, Вжашчик, Фрелек, Новак ўртоқлар билан бу сафарги учрашувимиздан хурсандмиз.

Биз Польша Бирлашган деҳқонлар партияси ва Демократик партия раҳбарлари Гуцва ва Млиньчак ўртоқлар билан, атоқли поляк ёзувчиси ва жамоат арбоби Ярослав Ивашкевич билан учрашувимиздан хурсандмиз.

Сизнинг визитингиз Совет-Польша муносабатларини янада ривожлантириш соҳасида муҳим босқичдир. Бу муносабатлар илгари ҳеч қачон ҳозиргидек мустаҳкам ва чуқур бўлмаган эди. Бу муносабатлар ўзаро тенг ҳуқуқлилик ва бир-бириларимизни чуқур ҳурмат қилишга, социалистик интернационализмнинг буюк принципига асослангандир. Бундай муносабатларнинг вужудга келтирилиши эса, аввало коммунистларнинг, коммунистлар сиёсатининг хизмати самарасидир.

Марксчи-ленинчи партияларнинг синфий бирдамлиги ва зўр бериб биргалашиб қилаётган ҳаракати аввало, бизнинг қардошларча иттифоқимизни мустаҳкамлайди. Халқ Польшасининг содиқ фарзанди, халқаро коммунистик ҳаракатнинг таниқли арбоби, Совет Иттифоқининг қалин дўсти ўртоқ Эдвард Герек бошчилигидаги Польша Бирлашган Ишчи партияси Марказий Комитети билан таркиб топган самимий сидқидил муносабатларимизни биз ғоят қадрлаймиз.

Совет Иттифоқи билан Польша Халқ Республикаси ўртасидаги иқтисодий ҳамкорлик илгари ҳеч қачон бунчалик кенг миқёс ва бунчалик самарали тус олмаган эди. Биз экономикани мустаҳкамлаш, фан ва техникани ривожлантириш, меҳнаткашларнинг турмуш даражасини доим ошириш учун мустаҳкам моддий пойдеворни вужудга келтириш соҳасида бир-биримизга қардошларча ёрдам бераяпмиз.

Мамлакатларимиз ўртасида маданий соҳадаги алоқалар, менинг фикримча, илгари ҳеч қачон сифат жиҳатидан бу қадар юксак даражага кўтарилмаган эди. Дарҳақиқат, поляк ва рус маданияти қадимдан буён бир-бири билан кўп жиҳатдан жуда яқиндир. Аммо социализм давридагина кенг омма икки халқнинг миллий даҳосининг маънавий бойликларидан баҳраманд бўлди.

Биз Халқ Польшасининг муваффақиятларидан астойдил хурсандмиз. Польша Бирлашган Ишчи партияси VII съезди иш олиб борган кунлар ҳозир ҳам эсимиздан чиққани йўқ. Бу съезд партия ва халқнинг кейинги йиллардаги фаолиятига якун ясади. Аслини олганда бутун Польша индустриясининг тубдан модернизация қилинганлиги, Катовицада металлургия гигантининг вужудга келтирилганлиги, кўмир ва мис қазиб чиқаришнинг ғоят кўпайганлиги, енгил саноатнинг тез ривожланганлиги билан, хуллас бу муваффақиятлар ва бошқа ютуқлар билан ҳақли равишда фахрланиш мумкин.

(Давоми 2-бетда).

Л. И. БРЕЖНЕВ Э. ГЕРЕК БИЛАН СУҲБАТЛАШДИ

КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев 10 ноябрь куни Кремлда ПБИП Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Герек билан дўстона суҳбатлашди.

КПСС билан ПБИП раҳбарлари Совет—Польша ҳамкорлигининг ҳамда социалистик ва коммунистик қурилишнинг турли соҳаларида тажриба алмашишни кучайтиришнинг баъзи бир истиқболли масалаларини қараб чиқдилар. Ҳар икки қардош партиянинг ўзаро муносабатларини ривожлантириш Совет Иттифоқи билан Польша халқларини бир-бири билан боғлаб турган дўстлик алоқаларини янада мустаҳкамлашга хизмат қилади, деб ҳар икки томон ишонч билдирди.

Суҳбат чоғида халқаро ҳаётнинг, Коммунистик ва ишчилар ҳаракатининг актуал проблемалари хусусида фикрлашиб олинди. КПСС билан ПБИП Европа коммунистик ва ишчи партияларининг Берлин конференцияси ғоялари руҳида иш кўриб, тинчлик, хавфсизлик ва социал тараққиёт учун курашда коммунистик ҳаракат бирлигини мустаҳкамлаш учун кўмаклашишга қатъий қарор қилганликлари таъкидланди.

Л. И. Брежнев билан Э. Герек ўртоқларнинг суҳбати самимий ва тўла якдиллик вазиятида ўтди. (ТАСС).

2-б

САМИМИЙ, ҚАРДОШЛИК ВАЗИЯТИДА

(Боши 1-бетда).

Сизлар ҳозирги пайтда ривожланган социалистик жамият қурмоқдасиз, биз бу вазифани нечоғлиқ мураккаб ва масъулиятли эканлигини, ижодий кучларни нақадар кўп сарф қилишни талаб этаётганлигини англаб турибмиз, сизлар ҳал қилишингиз лозим бўлган жиддий проблемаларни ҳам биламиз.

Аммо Польша коммунистлари ишчилар синфининг, меҳнаткаш деҳқонларнинг, халқ зиёлиларининг социалистик онгига ва ватанпарварлигига таяниб, Польша Бирлашган Ишчи партиясининг иттифоқчилари бўлган партиялар билан биргаликда ўзларининг программавий мақсадларини муваффақиятли амалга оширажакларига шак-шубҳа йўқ.

Ҳурматли ўртоқлар! Биз мамлакатимиздаги ишларнинг бориши Польша меҳнаткашларини ҳам қизиқтираётганлигини биламиз. КПСС Марказий Комитетининг октябрь Пленумида ва СССР Олий Советининг яқинда бўлиб ўтган сессиясида КПСС XXV съездининг қарорларини амалга ошириш соҳасида партия ва халқ томонидан бажарилган ишларнинг дастлабки якунларини тўпладик ва ўнинчи беш йиллик планини тасдиқладик.

Совет ҳокимиятининг яқинлашиб қолган олтмиш йиллигини муносиб кутиб олиш учун ишлар кўнгилдагидек яхши бошланганлигини айтиб ўтиш мумкин. Партия ва халқнинг саноат ва социалистик қишлоқ хўжалиги соҳасидаги ҳамма ишларнинг сифатини яхшилаш борасида бутун куч-ғайратларини сарф қилиб бажараётган ишлари тобора катта самаралар беряпти.

Польшалик азиз дўстлар, сизлар Қозоғистонда бўлиб, унинг кенг уфқларини ва мавж уриб ўсаётган экономикасини кўздан кечирасиз. Сизлар Польша билан қўшни Совет Белоруссиясида ҳам бўласиз. Белоруссия кўпдан буён сизларга таниш бўлса ҳам бу ерда кўпгина янгиликларни кўриб билишингизга аминман. Бу жуда мароқлидир ва менинг фикримча, бу республикаларнинг ҳар бири ўзига хос қаҳрамон республикалардир.

Сизлар бу республикаларда совет кишилари ҳаёти ва меҳнатининг турли жиҳатлари билан, уларнинг ўз йўлларида ўртага қўйилаётган проблемалар билан ва улар бу проблемаларни Коммунистик партия раҳбарлигида қандай ҳал этаётганликлари билан танишиб чиқа оласиз. Сизлар улар бажараётган ишларнинг ажойиб натижаларини ўз кўзингиз билан кўриб била оласиз. Ҳамма жойда қардош Польша вакиллари ғоят қизғин, сидқидиллик билан кутиб олинади, албатта.

Азиз ўртоқлар!

Бошқа қардош мамлакатлар билан биргаликда ер юзида барқарор хавфсизлик ва мустаҳкам тинчлик учун олиб бораётган курашимиз —Совет-Польша ҳамкорлигининг асосий йўналишларидан биридир.

Варшава Шартномасида қатнашувчи мамлакатларнинг ўзаро келишиб олинган сиёсати туфайли бундан бир неча йил олдин халқаро кескинликни юмшатиш жараёнига ҳал қилувчи асос қўйилди.

Биз бу жараённи янада мустаҳкамлаш ва чуқурлаштиришда бундан буён ҳам актив қатнашаверамиз. Биз ҳеч кимнинг хавфсизлигига зарар етказмаган ҳолда ўзаро манфаатдорлик асосида қуролланиш пойгасини жиловлаш ва қурол-яроғларни қисқартириш соҳасида конкрет, таъсирчан чоралар кўришни зарур ва реал иш деб ҳисоблаймиз.

ГФР ва АҚШ каби мамлакатларда сайлов тамом бўлган ҳозирги пайтда барча халқларнинг тинчлиги ва хавфсизлигини мустаҳкамлаш учун катта аҳамиятга молик бўлган икки томонлама муносабатларга доир, шунингдек умуман халқаро ҳаётга доир йирик масалаларни ҳал этишда биргаликда самаралироқ иш кўришга умид боғлаймиз. Биз халқаро муносабатларда «Хельсинки руҳи»ни тўла-тўкис амалга ошириш тарафдоримиз ва бунга бутун чоралар билан ёрдам берамиз.

Аммо биз капитализм дунёсида кескинликнинг юмшатилишига қарши, тинч-тотув яшашнинг мустаҳкам қарор топишига қарши ва албатта, қуролланиш пойгасининг тўхтатилишига қарши зўр бериб ҳаракат қилаётган қудратли ва яхши уюшган кучлар борлигини ҳам аниқ-равшан кўриб турибмиз.

Улар халқаро муҳитни гумонсираш, ишончсизлик, пўписа қилиш заҳри билан оғулашга ҳар қандай тарзда интилмоқдалар.

Улар коммунистларга, социализм мамлакатларига, миллий-озодлик ҳаракатларига туҳмат қилмоқдалар.

Улар мамлакатларимизнинг социализм ва коммунизм йўлидан муваффақиятли ривожланишига ҳалақит беришни истайдилар, қардошларча дўстлигимизга путур етказишни, сафларимизнинг бирлигини бузишни истайдилар.

Улар шуни ҳохлайдилар ва ўз истакларини рўёбга чиқаришга ҳар қандай йўллар билан уриниб кўрадилар. Аммо улар беҳуда уринадилар, чунки бу жаноблар тарихнинг боришини тўхтата олмайдилар — уларнинг қўли қисқа!

Ана шу кучларнинг ҳатти-ҳаракатлари бизнинг мамлакатларимиздан юксак даражадаги хушёрликни ва мустаҳкам тинчлик йўлидаги курашни янада кучайтиришимизни талаб этади. Биз социалистик ҳамдўстлигимизни, иттифоқимизни мустаҳкамлашни ўз бурчимиз деб биламиз. Бу иттифоқ халқларимизнинг революцион ғалабаларини муҳофаза қилишнинг мустаҳкам воситасидир.

Биз барча коммунистик ва ишчилар ҳаракатлари билан, халқларнинг миллий озодлик кураши билан, демократик ва тинчликсевар кучлар билан биргаликда қиладиган ҳаракатимизни кучайтираверамиз.

Тараққиёт ва тинчлик кучларининг иттифоқини мустаҳкамлаш — жаҳон миқёсида рўй берган ижобий жараёнларни янада чуқурлаштиришга реакциянинг ҳалақит бериш йўлидаги уринишларини барбод этишнинг энг тўғри усулидир.

Тинчлик ва тараққиёт иши учун курашда поляк коммунистлари билан, поляк халқи билан ҳамжиҳат бўлиб олға бораётганлигимизни совет кишилари ғоят қадрлайдилар.

Азиз поляк дўстларимиз, сизларни табриклаб, қадаҳ кўтараман.

Социалистик Польшанинг равнақи учун, қардош поляк халқи учун!

Польша ишчилар синфи ва меҳнаткашларининг жанговар авангарди — Польша Бирлашган Ишчи партияси учун!

Бузилмас Польша—Совет дўстлиги учун!

Ўртоқ Эдвард Герек бошчилигидаги Польша партия-давлат делегацияси учун!

* * *

Ўртоқ Э. Герек жавоб нутқи сўзлади.

Ўртоқ Э. ГЕРЕК нутқи

Ҳурматли ва азиз ўртоқ Брежнев!

Азиз совет дўстларимиз!

Ўртоқ Брежнев, делегациямиз ва поляк халқи шаънига айтган илиқ ва самимий сўзларингиз учун сизга ташаккур изҳор қиламан. Биз бу сўзларни улуғ совет халқи қардошлик туйғуларининг ифодаси деб ва сизнинг Польшага нисбатан дўстона муносабатингизни яққол кўрсатувчи далилларнинг яна бири деб миннатдорчилик билан қабул қиламиз. Бизнинг халқимиз сизга юксак иззат-ҳурмат ва чуқур муҳаббат туйғуларини изҳор қилган ҳолда бу сўзларга худди шундай зўр самимият билан жавоб беради.

Ҳаммамиз дўст ва ҳамиша меҳмоннавоз Москванинг Польша Халқ Республикаси партия-давлат делегациясини шоду-ҳуррамлик ва самимият билан кутиб олганлигидан ғоят мамнун бўлдик. Биз визитнинг жуда яхши бошланганлигидан хурсандмиз. Бу визит Польша ва поляклар учун алоҳида муҳим воқеадир ва буни визитнинг муваффақиятли бориши ва яхши якунлар билан тугалланишининг нишонаси деб ҳисоблаймиз.

Бизнинг делегациямиз бутун миллий бирлик фронтининг, партиямиз билан биргаликда ва унинг раҳбарлигида Социалистик Польшани ривожлантириш учун жавобгар бўлган барча сиёсий ва ижтимоий кучлар номидан иш кўради. Азиз ўртоқлар ва дўстлар, биз Совет Иттифоқи билан дўстлигимиз, иттифоқимиз ва ҳамкорлигимизнинг жуда катта аҳамиятга молик эканлигини польша коммунистлари номидан, бутун халқимиз номидан таъкидлаб ўтиш учун бу ерга келдик. Советлар мамлакати билан дўстона алоқалар биз учун буюк аҳамиятга эгадир. Бу алоқаларнинг доим мустаҳкамланиб бориши бутун миллий ва синфий манфаатларимизга мос бўлиб тушади. Шу боисдан Польша Бирлашган Ишчи партияси, Бирлашган деҳқонлар партияси, Демократик партия, хуллас Миллий Бирлик фронтига жипслашган барча ватанпарвар кучлар ҳамиша шу йўлдан тинмай олға боришга, Польша-Совет қардошлиги, ҳамкорлиги ва ҳамжиҳатлигини мустаҳкамлашга қатъий қарор бергандирлар.

Биз Польша Бирлашган Ишчи партияси ва КПССнинг социалистик интернационализмни ёрқин ифода этувчи изчил ва илҳомбахш сиёсати туфайли, миллионларча поляклар ва совет кишиларининг ҳар томонлама давлат фаолияти ва активлиги туфайли Польша билан Совет Иттифоқи ўртасидаги ҳамкорлик кейинги йилларда ғоят самарали ривожланганлигини чуқур мамнуният билан қайд этамиз. Биз ҳозирги кунда муносабатларимизнинг янги, янада юксак даражага кўтарилганлиги ҳақида гапиришга ҳақлимиз. Бу ҳол ҳаётнинг барча соҳаларида ўз ифодасини топмоқда.

Товар обороти ўсишининг юксак суръатлари, шунингдек халқ хўжалик планларини координациялашнинг тобора кучайиб бораётганлиги, кооперация ва ихтисослаштириш соҳасидаги алоқаларнинг кенгайиб, интеграциянинг олий формаларига ўтилаётганлиги — бизнинг шерикчилик, ўзаро манфаатдорлик ва қардошларча ёрдам принципларига асосланган иқтисодий ҳамкорлигимизга хос хусусиятдир. Совет Иттифоқининг «Катовице» металлургия комбинатини қуриш соҳасида бераётган ёрдами, шунингдек Оренбург газ қувурининг биргаликда қурилаётганлиги чуқур рамзий аҳамият касб этмоқда. Ана шу самарали ҳамкорлик тараққиёт стратегиямизни муваффақиятли амалга ошириш учун—Польшанинг иқтисодий потенциалини юксалтириш ва жамиятимизнинг турмуш шароитларини муттасил яхшилаш учун жуда катта аҳамиятга эгадир.

Ўзаро муносабатларнинг юксак даражага кўтарилганлиги фан ва техника соҳасидаги тобора самарали ҳамкорликда, ҳар икки халқ қадрлаётган сермазмун маданий алоқада, ижтимоий мулоқатларнинг кенгайиб бораётганлиги ва туристик ҳаракатнинг юксалиб бораётганлигида ҳам яққол намоён бўлмоқда. Хавфсизлик, тинчлик ва социал тараққиёт йўлида халқаро сиёсат соҳасида биргаликда кўрилаётган тадбирлар хусусан Польша халқаро позицияларини мустаҳкамлаш учун жуда катта аҳамиятга эгадир. Бу эса фикрларнинг тамомила бир хиллиги ва ўзаро ишонч натижасидир.

ПБИП VI ва VII съездларининг, КПСС XXIV ва XXV съездларининг қарорлари Польша-Совет муносабатларини ҳар томонлама ривожлантириш ва мустаҳкамлашнинг асосий йўналишларини белгилаб берди. Ўртоқ Брежнев, сизнинг бу соҳадаги хизматларингиз ғоят буюк, сизнинг Польшага қилган визитларингиз бу соҳада жуда катта роль ўйнади. Бу визитлар ҳамиша партияларимиз бирлигининг ва халқларимиз дўстлигининг ёрқин намойишига айланди. Биз ҳам партиямиз ва халқимиз совет халқига, совет коммунистларининг улуғ партиясига, унинг ленинчи раҳбарлигига ва шахсан сизга нисбатан худди шундай ҳис-туйғуларни ифода этаётганлигини изҳор қиламиз. Биз ҳамма учрашувларимизни юксак қадрлаймиз. Бу учрашувларнинг ҳар бири сизнинг Польшага нисбатан дўстона муносабатларингизни, бизнинг проблемаларимизни яхши тушунганлигингизни, ният ва истакларимизни қўллаб-қувватлаб келаётганлигингизни тасдиқлади.

Биз мамлакатларимиз ўртасидаги муносабатларда дўстликни — коммунистларнинг, миллионларча совет кишиларининг, советлар мамлакатидаги барча халқларнинг, хусусан улуғ рус халқининг дўстлигини ҳар нарсадан кўра кўпроқ қадрлаймиз. Улуғ рус халқининг энг яхши ўғил ва қизлари халқимизга нисбатан қардошлик туйғуларини юксак қадрлаймиз. Халқларимиз ўртасидаги алоқалар уларнинг энг яхши прогрессив ва революцион анъаналарига таяниб, озодлик йўлидаги умумий курашда қуролдошлар қардошлиги билан чиниқди, ўзаро ишонч ва дўстлик туфайли қарор топди, қарийб 30 йиллик ҳамкорлик билан мустаҳкамланди. Биз бу алоқаларни бундан буён ҳам тинмай мустаҳкамлайверамиз.

Биз қардошларча ҳамкорлигимизни ривожлантириш ва такомиллаштириш билан айни вақтда бутун социалистик давлатлар ҳамдўстлигининг бирлигини мустаҳкамлаймиз, чуқур тинчликсеварлик мақсадларини кўзда тутган мудофаа—сиёсий иттифоқ—Варшава Шартномаси ташкилоти доирасида биргалашиб қиладиган ҳаракатларимизни кучайтирамиз, ўзаро иқтисодий ёрдам кенгашида социалистик иқтисодий интеграция комплекс программасини янги мазмун ва янги формалар билан бойитамиз, ер юзида тараққиёт, тинчлик ва социализм учун курашда ҳал қилувчи омил бўлган ҳамдўстлигимизнинг ролини ҳар томонлама мустаҳкамлаймиз.

Бизнинг партиямиз халқаро ишчилар ҳаракатининг энг тажрибали отряди бўлмиш КПСС билан биргаликда иш кўриб, айни вақтда замонамизнинг энг муҳим проблемаларини ҳал этиш учун Европадаги ва бутун дунёдаги коммунистларни бирлаштириш ва жипслаштиришга ўз ҳиссасини қўшмоқда. Биз ҳамиша пролетар интернационализми принципларига амал қилувчи ҳаракатимизнинг барча кучларини жипслаштириш йўли билангина бундай проблемаларни муваффақиятли ҳал этиш мумкин, деган фикрга асосланамиз. Биз шу фикрни Европа коммунистик ва ишчи партияларининг Берлинда ўтказилган конференциясида баён қилдик.

Азиз ўртоқлар!

Мамлакатимиз социал-иқтисодий тараққиётнинг навбатдаги ҳар бир босқичи социалистик қурилишнинг марксизм-ленинизм таълимоти кўрсатиб берган ҳамда Совет Иттифоқининг ва ҳамдўстлигимиздаги бошқа мамлакатларнинг муваффақиятлари билан тасдиқланган умумий қонуниятлари тарихан тўғри эканлигини таъкидлайди. Польша Бирлашган ишчи партияси социализмнинг ана шу муштарак қонуниятларига, шунингдек мамлакатимиздаги конкрет вазият талабларига ва халқимизнинг характерига ҳамиша амал қилиб келмоқда.

Польшани ривожлантириш юзасидан ПБИП VI съезди ишлаб чиққан ва партиянинг VII съезди тасдиқлаган программа практика синовидан ўтди ва аввалгидек ўтмоқда. Бу программа ҳозирги бутун ўн йиллик даврга мўлжалланган. Ана шу программада шаҳар ва қишлоқ меҳнаткашларининг турмуш шароитларини яхшилаш, ижтимоий эҳтиёжларни тобора тўлароқ қондириш, меҳнатнинг сифатини яхшилаш, халқ хўжалигини тез ўстириш ва унинг самарадорлигини ошириш, социалистик демократияни кучайтириш, социалистик давлатни мустаҳкамлаш, партиянинг ғоявий-тарбиявий ишларини такомиллаштириш каби бир-бирини тақозо этадиган яхлит вазифалар ўзаро чамбарчас боғлиқ ҳолда баён этилган. Бу—ривожланган социалистик жамиятни босқичма-босқич вужудга келтириш йўлидир.

Бизнинг партиямиз иттифоқчи партияларни ва халқнинг ҳамма ватанпарвар кучларини шу программа теварагига жипслаштирди. Бу программанинг изчил амалга оширилиши қийинчиликларни бартараф қилиш ва социал-иқтисодий тараққиёт жараёнида пайдо бўладиган проблемаларни ҳал этиш имконини беради. Биз социалистик қурилишнинг тобора муваффақиятли ривожланишини таъминлаш мақсадида ҳамма чораларни кўришга қатъий қарор берганмиз.

Азиз ўртоқлар, Совет Иттифоқининг коммунистик жамият қурилишида эришган муваффақиятларидан мамнун эканлигингизни кўриб биз ҳам ғоят мамнун бўлмоқдамиз. Табиий бойликларнинг ўзлаштирилаётганлиги, энг янги технологиянинг вужудга келтирилаётганлиги ва жорий этилаётганлиги, саноат, қишлоқ хўжалигининг мавж уриб ривожланаётганлиги, инсон бахт-саодати учун ва унинг турмуш шароитларини яхшилаш учун табиатни ўзлаштираётган ва космик фазога интилаётган совет фанининг буюк муваффақиятлари — социализмнинг чексиз имкониятларга эга эканлигини исбот этувчи энг яхши далиллардир. Барча коммунистлар Улуғ Октябрь Революциясининг ватани, социализм бешиги бўлган советлар мамлакатининг буюк зафарлари билан фахрланмоқдалар. Советлар мамлакати бошқа социалистик мамлакатлар билан биргаликда Польшанинг группали космик учишларда қатнашуви учун имконият яратиб берганлигидан ғоят мамнун эканлигимизни поляк халқи номидан изҳор қилишни истайман. Бу—социалистик интернационализмнинг, халқларимиз чинакам қардошлигининг яна бир ёрқин ифодаси бўлади.

Азиз дўстлар!

Социалистик давлатларнинг ҳамкорлиги ҳар бир мамлакатнинг куч-қудратини оширади, уларнинг суверинитети ва хавфсизлигини мустаҳкамлайди, халқаро майдонда маҳкам жипслашиб самарали иш кўришлари учун шарт-шароитларни вужудга келтиради. Тинчлик ва халқаро ҳамкорлик учун, халқларнинг озодлиги ва мустақиллиги учун бундан буён ҳам кураш олиб бориш юзасидан Ленин партиясининг XXV съездида қабул қилинган программа — бамаслаҳат келишиб олинган умумий йўлимизнинг негизидир. Биз бу программани амалга оширишда қатнашмоқдамиз, халқаро муносабатларда кескинликни авж олдириш ва қуролланиш пойгасини кучайтириш йўли билан эмас, балки кескинликни юмшатиш учун кураш олиб бориш, ялпи тинчликни мустаҳкамлаш, халқлар ўртасида хавфсизлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш йўли билангина замонамизнинг энг муҳим проблемаларини ҳал этиш мумкин эканлигига астойдил ишонганимиз ҳолда, актив ташқи сиёсатни ривожлантирмоқдамиз.

Европада хавфсизлик ва ҳамкорликка бағишланган кенгашнинг якунловчи акти имзоланганидан буён ўтган бир йил ичида тўпланган тажриба сиёсий реалликка амал қилиб, яхши ният билан иш кўрган тақдирда тинчлик ва кескинликни юмшатиш иши йўлида нақадар кўп иш қилиш мумкин эканлигини кўрсатиб турибди. Вакиллари Хельсинки кенгашининг Якуловчи актини имзолаган давлатлар бу Актнинг принциплари ва қарорларини тўла амалга ошириш учун тарихан жавобгардирлар.

Империализм ҳануз авж олдираётган қуролланиш пойгасини жиловлаб қўйиш ва самарали қуролсизланиш учун йўл очиб бериш ҳозирги вақтда халқларнинг мустаҳкам тинчлиги ва хавфсизлиги йўлида биргаликда олиб бораётган курашимизнинг сира ҳам кечиктириб бўлмайдиган вазифасидир. Ядро қуролини тугатиш, оддий қурол-яроғларни чеклаш, ялпи қирғин қуроли янги турларининг вужудга келтирилишига йўл қўймаслик зарур. Куч ишлатишни ёки куч ишлатиш билан таҳдид қилишни тақиқлаш — бутун дунёда ҳақиқатан ҳам ҳамма эътироф этган ва сўзсиз риоя қиладиган халқаро ҳуқуқ нормаси бўлиб қолиши керак.

Биз жаҳонда, хусусан Яқин Шарқда ҳануз мавжуд бўлган кескинлик ўчоқларини ўчириш учун Совет Иттифоқи ва бошқа социалистик мамлакатлар билан биргаликда ҳаракат қилмоқдамиз. Биз прогрессив антиимпериалистик миллий озодлик ҳаракатини, шунингдек озод бўлган мамлакатларнинг мустақиллик ва прогрессив социал ўзгаришлар йўлидаги курашини қўллаб-қувватлаймиз. Инсоният тарихида мустамлакачилик ва ирқчилик каби шармандали саҳифани абадий ёпиб қўйиш пайти келган.

Бизнинг партиямиз ва Польша Халқ Республикаси ҳукумати социализм мамлакатларининг муштарак тинчликсевар сиёсатини амалга оширишда бундан буён ҳам актив қатнашаверади. Бу сиёсатнинг муваффақиятлари, аввало, социалистик ҳамдўстликнинг асосий бўғини —Совет Иттифоқининг куч-қудрати ва конструктив ташаббусларига боғлиқдир. Бу сиёсат халқларимизнинг ва жаҳондаги барча халқларнинг туб манфаатлари ҳамда орзу-тилакларига мос бўлиб тушади. Сиз, ўртоқ Брежнев, бу сиёсатнинг ҳамма эътироф этган бош курашчисисиз.

Азиз дўстлар!

Польша ишчилар синфининг марксчи-ленинчи партияси сифатида биз қаҳрамон поляк пролетариатининг прогрессив революцион ва интернационалистик анъаналарини давом эттирмоқдамиз. Поляк ва рус пролетариатининг 1905—1907 йиллар революцияси вақтида биргаликда қилган жанглари, минг-минглаб полякларнинг Улуғ Октябрь социалистик революциясидаги иштироки ана шу анъаналарнинг таркибий қисмидир. Улуғ Октябрь социалистик революцияси инсоният тарихида бурилиш нуқтаси бўлиб қолди. Дзержинский, Мархлевский ва бошқалар рус революцион ҳаракатининг ҳам, поляк революцион ҳаракатининг ҳам қаҳрамонларидир.

Гитлеризмга қарши биргаликда олиб борилган курашнинг ажойиб анъаналари қуролдош поляк-совет қардошлигини вужудга келтирди. Поляк халқи ва Европанинг фашизм томонидан босиб олинган бошқа мамлакатлари халқлари Қизил Армия ва совет халқининг тарихий ғалабалари тўғрисидаги хабар ўзларининг кучига катта куч қўшганлигини ва курашга бўлган иродасини кучайтириб юборганлигини ҳеч қачон эсдан чиқармайдилар. Улуғ Советлар мамлакати қозонилган ғалабага ҳал қилувчи ҳисса қўшди. Бу ғалаба миллионларча кишиларнинг ҳаётини сақлаб қолди, Европанинг ва бутун дунёнинг тараққиётини янги йўлдан олиб бориш имкониятини туғдирди.

Ўртоқ Брежнев, Польшага озодлик бахш этган ва Польша диёрида жанг қилган барча кишиларга поляк халқи номидан чуқур иззат-ҳурмат ва миннатдорчилик сўзларини сизга изҳор қиламан. Улуғ Ватан урушининг барча ветеранларини чин кўнгилдан табриклайман. Озодлигимиз учун ўз жонини фидо қилган барча кишиларни ҳурмат билан тилга оламиз.

Биргаликда олиб борган курашимиз анъаналари Польша билан СССРнинг синфий ва миллий иттифоқида, бизнинг бузилмас дўстлигимизда тараннум этилмоқда. Биз ана шу дўстлик туфайли, ПБИП ва Ленин партиясининг ғоявий бирлиги туфайли куч ва танлаб олган йўлимизнинг тўғрилигига ишонч ҳосил қилмоқдамиз.

Азиз ўртоқлар, Польша партия — давлат делегациясининг Совет Иттифоқига қилган визити, биз бугун бошлаб юборган музокаралар ва биз имзолайдиган муҳим ҳужжат партияларимизнинг бирлигини ва давлатларимизнинг иттифоқини бундан буён ҳам ҳар томонлама мустаҳкамлашига, халқларимизнинг қардошлигини мустаҳкамлашга ёрдам беришига аминмиз.

Улуғ Совет халқи ва шонли Ленин партияси учун!

КПСС Марказий Комитети ва унинг ўртоқ Леонид Ильич Брежнев бошчилигидаги ленинчи раҳбарлиги учун!

СССР Олий Совети Президиуми ва унинг Раиси ўртоқ Николай Викторович Подгорний учун!

Совет ҳукумати ва унинг Раиси ўртоқ Алексей Николаевич Косигин учун!

Социалистик Польша ва Совет Иттифоқи халқлари ўртасидаги қардошларча дўстликнинг равнақи учун!

Тинчлик ва социализм учун қадаҳ кўтараман.

* * *

Л. И. Брежнев ва Э. Герек ўртоқларнинг нутқлари зўр эътибор билан тингланди ва давомли қарсаклар билан кутиб олинди.

Зиёфат қардошларча самимий вазиятда ўтди.

(ТАСС).

СОВЕТ-ПОЛЬША ҚЎШМА БАЁНОТИ ИМЗОЛАНДИ

10 ноябрь куни Катта Кремль саройида «Совет Иттифоқи билан Польша Халқ Республикаси ўртасида ҳар томонлама ҳамкорликни янада ривожлантириш учун, совет ва поляк халқлари дўстлигини мустаҳкамлаш учун» қўшма баёноти имзоланди.

Ҳужжатни:

Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи номидан — КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари Л. И. Брежнев;

Польша Халқ Республикаси номидан — ПБИП Марказий Комитетининг биринчи секретари Э. Герек имзоладилар.

Ҳужжатни имзолаш чоғида:

Совет томонидан —Ю. В. Андропов, В. В. Гришин, А. А. Громико, А. П. Кириленко, А. Н. Косигин, Ф. Д. Кулаков, К. Т. Мазуров, А. Я. Пельше, Н. В. Подгорний, М. А. Суслов, Д. Ф. Устинов, П. Н. Демичев, М. С. Соломенцев, И. В. Капитонов, В. И. Долгих, К. Ф. Катушев, М. В. Зимянин, К. У. Черненко, Я. П. Рябов ўртоқлар, СССР Олий Совети Президиуми Раиси ва СССР Министрлар Совети раисининг ўринбосарлари, СССР Олий Совети палаталарининг раислари, министрлар, бошқа расмий кишилар;

Польша томонидан — ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР Министрлар Советининг Раиси П. Ярошевич, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПБИП Катовице воевода комитетининг биринчи секретари З. Грудзень, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР Ташқи ишлар министри С. Ольшовский, ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, ПХР Министрлар Совети раисининг ўринбосари, ПХР Министрлар Совети ҳузуридаги планлаштириш комиссиясининг раиси Т. Вжашчик, ПБИП Марказий Комитетининг секретари Р. Фрелек, Бирлашган деҳқонлар партияси Бош комитетининг Раиси, ПХР сеймининг маршали С. Гуцва, Демократик партия Марказий Комитетининг раиси, ПХР Давлат кенгаши раисининг ўринбосари Т. Млинчак, Польша Ёзувчилари союзи бош правлениесининг раиси Я. Ивашкевич, ПБИП Марказий Комитетининг аъзоси, ПХРнинг СССРдаги элчиси З. Новак ҳозир бўлдилар.

(ТАСС).

ПАРТИЯ ТУРМУШИ: ҲИСОБОТ-САЙЛОВЛАР

ЎЗ-ЎЗИНИ ТАНҚИД РУҲИДА

Шаҳар партия комитети инструктори Ўктам Турғунов йиғилишлар графигига кўз ташлаб қўйди. 84 та бошланғич партия ташкилотидан қарийб 50 тасида ҳисобот-сайлов йиғилишлари бўлиб ўтди. Коммунистлар иштироки ва активлиги чакки эмас. Олдинги йилларга нисбатан 10 процент ўсган. Ҳар уч коммунистнинг бири музокарада қатнашиб, ўз фикр ва мулоҳазаларини билдирмоқда.

Олмалиқ шаҳар партия комитети бошланғич партия ташкилотларида ҳисобот-сайлов йиғилишларини ўтказишга олдиндан пухта ҳозирлик кўрган ҳолда киришди. Йиғилишлар арафасида партия ташкилоти секретарларининг семинари бўлиб ўтди. Семинарда ҳисобот-сайлов йиғилишини ўтказиш юзасидан йўл-йўриқлар кўрсатилди, олдинги йилларда тўпланган бой тажрибалар яна бир бор тилга олинди. Семинарда айтилган маслаҳатлар бугунги кунда айниқса қўл келяпти.

— Мебель фабрикаси партия ташкилотининг ҳисобот-сайлов йиғилишида коммунистлар тўла иштирок этишди,— дейди Ўктам Турғунов.— Улар партия бюросининг ҳисобот даврида бажарган ишларини зўр ишчанлик билан муҳокама қилдилар.

Фабрика коллективи эришаётган ютуқлар барчани қувонтиради. Ўтган беш йилликда корхонада маҳсулот ишлаб чиқариш планга нисбатан қарийб 50 процент ўсди. Тайёрланган маҳсулотларнинг 80 проценти меҳнат унумдорлигини ошириш ҳисобига бўлди. Корхона аҳли ўнинчи беш йилликни ҳам муваффақиятли бошлади. Ўтган ойларда планга қўшимча равишда 4 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди.

Корхона партия ташкилоти ишчилар ўртасида социалистик мусобақани авж олдиришга, иш самарадорлиги ва сифатини оширишга, резервларни тўлароқ ишга солишга интилмоқда. Эндиликда коммунистик меҳнат ҳаракатида 270 киши иштирок этаяпти. Улардан 166 киши коммунистик меҳнат зарбдоридир.

Ҳисобот даврида илғор ишчилардан олти киши партия сафига қабул қилинди. Ҳозир партия ташкилоти ҳисобида 56 коммунист ва партия аъзолигига кандидат бор. Улар мусобақага етакчилик қилишяпти, янги ташаббусларнинг ижодкорлари бўлишяпти.

Автомобиль ремонти заводи, тошни қайта ишлаш комбинати, гўшт комбинати каби илғор корхоналар бошланғич партия ташкилотларининг ҳисобот-сайлов йиғилишларида ҳам қўлга киритилаётган ютуқлар, тўпланган тажрибалар алоҳида таъкидлаб ўтилди. Илғор корхоналар ҳиссаси билан шаҳарда маҳсулот реализация қилиш ўн ойлик плани 101,6 процент адо этилди, планга қўшимча равишда 8 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилинди.

Ҳисобот-сайлов йиғилишларида сўзга чиқаётган нотиқлар ютуқларни тилга олиш билан бирга, танқид ва ўз-ўзини танқидни ҳам ривожлантирмоқдалар. Шаҳар савдоси коммунистларининг ҳисобот-сайлов йиғилишида камчиликлар рўй-рост очиб ташланди. Торг партия ташкилоти секретари Ш. Холмирзаевнинг ҳисобот доклади юзасидан музокарага чиққан коммунистлар ишга танқидий кўз билан қарадилар.

Ўтган ойларда шаҳарда 72 магазиндан 19 таси планни бажара олмаган эди. Фондларни танлашда ҳам бир қатор камчиликларга йўл қўйилди. Натижада озиқ-овқат маҳсулотлари билан савдо қилиш тўққиз ойлик плани 97 процентда қолиб кетди. Йил бошида магазинларнинг ярмини ўзига-ўзи хизмат кўрсатиш усулида ишлашга ўтказиш мўлжалланган эди. Лекин бу вазифа ҳам ўлда-жўлда қолиб кетди. Бунинг устига магазинларда 71 марта совет савдо қоидалари бузилганлиги маълум бўлди.

Савдони ташкил этишда прогрессив усулларнинг кенг жорий этилмаётганлиги, харидорлар эҳтиёжи чуқур ўрганилмаётганлиги, коллективлар ўртасида оммавий-сиёсий, ташкилий-тарбиявий ишларнинг суст олиб борилаётганлиги натижасида торгда шундай нуқсонлар келиб чиқди. Партбюро бир сидра товар обороти планини бажармаётган магазин раҳбарлари ҳисоботини тинглаб, тегишли чоралар кўрди. Лекин хўжаликка раҳбарликнинг бу усули тезда унутилди. Натижада давлат планини бажармовчилар сони кўпайиб кетди.

Партбюро комсомол-ёшлар тарбияси билан ҳам суст шуғулланмоқда. Ёшларни ўқитиш, сиёсий билимини ошириш соҳасида кам ғамхўрлик қилиняпти. Сиёсий ўқувга эътиборсизлик натижасида ўтган йилнинг якунловчи машғулотларида тингловчиларнинг атиги 50 проценти қатнашди холос.

Сўзга чиққан коммунистлар савдо ишида йўл қўйилаётган камчиликларни очиб ташладилар. Нуқсонларни тугатишга ёрдам берувчи таклифларни ўртага ташладилар.

Оққўрғон район электр тармоқлари идораси бошланғич партия ташкилоти ҳисобот-сайлов йиғилиши ҳам танқид ва ўз-ўзини танқид руҳида ўтди. Ҳисобот даврида партия сафларини ўстиришга, коммунистлар ҳисоботини вақти-вақти билан тинглаб боришга, тузилган жамоат комиссиялари фаолиятини жонлантиришга партбюро эътиборсизлик билан қаради. Сўзга чиққан катта мастер В. Яригин, тармоқ мастери Ф. Пак ва бошқа ўртоқлар коммунистларга нисбатан талабчанликни янада ошириш, топширилган вазифа учун масъулият ҳиссини ўстириш лозимлигини уқтирдилар.

Ҳисобот даврида партбюронинг маъмурият фаолияти устидан назорат қилувчи комиссияси, халқ контроли группаси аъзолари ташаббус кўрсатиб ишламадилар. Натижада ишлаб чиқаришда бир қатор нуқсонлар содир бўлди. Ҳисобот-сайлов йиғилишида янги сайланган партбюро аъзолари жамоат ташкилотлари фаолиятини жонлантиришга алоҳида аҳамият беришлари керак.

Ўтаётган ҳар бир ҳисобот-сайлов йиғилиши коллективдаги ишчанлик ва жанговарлик даражасини кўрсатаяпти. Айрим партия ташкилотлари ҳисобот-сайлов йиғилишларига олдиндан пухта ҳозирлик кўрмаётганликлари кишини афсуслантиради. Оҳангарон районидаги «Бирлик» қишлоқ Совети территориал бошланғич партия ташкилотида худди шундай бўлди. Партия ташкилотида интизомнинг бўшашиб кетганлиги натижасида ҳисобот-сайлов йиғилиши графикда белгиланган вақтдан анча кечикиб бошланди.

Бошланғич партия ташкилоти секретари Бойназар Қаршибоевнинг ҳисобот доклади ниҳоятда қисқа бўлди. Ҳисобот даврида атиги уч марта партия йиғилиши ўтказилгандан кейин секретарь нимани ҳам гапирсин?! Партия ташкилоти перспектив ва оператив планга эга эмас. Коммунистлар томонидан партиявий топшириқларнинг қандай бажарилаётганлиги назорат остига олинмаган. Партия хўжалиги ишлари тартибсиз ҳолда. Аъзолик бадаллари вақтида йиғилмайди. Қишлоқ Советига тушаётган ариза ва шикоятларнинг тақдири билан партбюро мутлақо шуғулланмай қўйган. Бунинг натижасида расмиятчилик, бюрократизм каби ярамас иллатлар илдиз отган.

Ҳисобот-сайлов йиғилишида сўзга чиққан коммунистлар партбюро фаолиятидаги шу каби нуқсонларни принципиаллик билан танқид қилдилар. А. Якудин, Н. Қурбонов, В. Токарева каби коммунистлар партбюронинг янги состави олдига муҳим вазифалар қўйдилар. Коммунистларнинг қимматли маслаҳатлари «Бирлик» қишлоқ Совети территориал бошланғич партия ташкилоти фаолиятини яхшилашга ёрдам бериши табиийдир.

Ҳисобот-сайлов йиғилишлари қизғин давом этаяпти. Бу йиғилишларда ҳисобот даврида бажарилган ишлар чуқур таҳлил қилинмоқда, партиявий-ташкилий, оммавий-сиёсий ишларни янада такомиллаштириш, йиллик топшириқларни муваффақиятли бажариш тадбирлари белгиланмоқда. Йиғилишларнинг юксак савияда, активлик ва ишчанлик руҳида ўтишини таъминлаш партия ташкилотларининг диққат марказида турмоғи керак.

Ж. НОСИРОВ.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИНИНГ ҚАРОРИГА КУРА ЎЗБЕКИСТОН ХАЛҚ ШОИРАСИ, ХАЛҚАРО «НИЛУФАР» ВА ЖАВОҲАРЛАЛ НЕРУ МУКОФОТЛАРИНИНГ ЛАУРЕАТИ ЗУЛФИЯГА СССР ДАВЛАТ МУКОФОТИ БЕРИЛДИ.

НУРГА ЙЎҒРИЛГАН ШЕЪРИЯТ

СССР Давлат мукофотининг лауреати Зулфия.

МАНА ЯНА ЯНГИ ХУШХАБАР. Қалам деҳқони, устозимиз Зулфия СССР Давлат мукофоти билан тақдирланди. Бу—ўзбек шеъриятимизга, халқимизга, адабиётимизга берилган юксак баҳо ва тақдирномадир.

Шоиранинг «Хотира сатрлари» китоби ва «Камалак» шеърлар туркумига қўйилган бу юксак мезон кўпчилик қатори биз шогирдларни ҳам беҳад қувонтирди. Шоиранинг жонажон диёрга меҳр-муҳаббати, замондошларимиз қудратли овози, яратувчилиги, орзу-умидларига муносабати бу шеърларда кўтаринки руҳ, эҳтирос билан қаламга олингандир. Мен шоиранинг ўзига хос мактабидан кўп нарсаларни ўрганаётган, дунё, кенг оламнинг жуда кўп минтақаларида довруғ таратаётган шоирамиз билан фахрланаётганларнинг бири сифатида унинг шеърларини ўзимча баҳолагим келди.

Инсоният бир умр нурга, зиёга интилади. Инсоният нурли орзулари, нурли ҳаёллари оғушида, нурли йўллардан юрмоқни, нурли манзилларга етмоқни орзу қилади, ҳамиша. Нур-чароғон олам, чароғон умр, чароғон кўнгил. Нурдан поёндоз тўшалган ерлардан юриб бормоқ ҳам гашт, ҳам бахт. Дарвоқе, нурлар мингминг жилоларда товланади, томчилар юзида, зарралар кўксида жилва этади. Сумбул сочлардай тароқланади, ипак арқоқлардай самодан ергача қаҳқашон йўл ташлайди. Нурни ушлаб, ховучлаб бўлмайди. Лекин нурни ҳам худди шудрингларни ҳовучлагандай кафтига олиш, шеърият измига солиш, радифлар, қофиялар, фикр бўёқлари қатига сингдириш салоҳиятига эга бўлган қалам соҳиблари бор. Ана шундай салоҳият эгаси бўлган устозларнинг бири — Зулфиядир. Уфқдан уфққа ташланган кўприккамалак жилосига ҳаваcланиб термулмаган одам бўлмаса керак. Завқлар, ҳароратлар, ҳаяжонлар оламига бошлагувчи шеъриятнинг ўқувчиси ҳам минглаб, балки миллионлаб.

Камалак — нурлардан ҳарир либос кийган келинчакка ҳам ўхшайди. Бу келинчак само кўшкига ҳамиша ҳам саломга чиқавермайди. Унинг таъзимга бош эгмоғи учун само беҳисоб кўз ёшлардан дур-ҳирож тўпамоғи, кўксини чақин қиличи билан пораламоғи, момақалдироқлар лашкарининг ваҳшатига дош бермоғи керак. Айтмоқчимизки, камалакдай товланувчи шеърият ҳам шунчаки осон яралмайди. У ўқувчи ҳукмига ҳавола этилгунча; ўқувчи ҳузурида таъзимга эгилгунча шоиранинг кўнглида не-не азиз ҳислар туғилади, алангга олади. Сўнг туғёнлар, ҳаяжонларга кўчади. Ўқувчининг ҳурмати, ўқувчининг юксак талаблари учун «ўз сочларини ёқиб» гулхан ясашга қодир шоира не-не ҳиссиётлар тўлқинида оқмайди, қалбидан не-не кўчкинлар кўчмайди, масъум туйғуларни аллаламайди, дейсиз. Демак, камалак туғёнлардан сўнг яралган бир мўъжиза. У мўъжизанинг кўшки мусаффо осмондир. Камалак юксакда, улуғворлик масканида тиниқлик осмонида яралгани, элу-юртга ҳамиша таъзимда бўлгани учун ҳамма уни севади, хуш кўради чоғи. Элу-юрт меҳридан камол топиб, халқи меҳрини шеърларига жо қилаётган шоирани эл ҳам жон пардасида эъзозлайди, хуш кўради. Биз шогирдлар эса бир умр унга ҳавасда яшаймиз. Бир сатримиз, бирор қофиямиз унинг эътиборига кираолганидан хурсанд бўлиб, қўлимизга яна қалам оламиз. Биз тўлқинлар билан беллашиб, у сузиб борган соҳилларга термулганимиз термулган. Биз тоғ пойида у забт айлаган баланд чўққиларга термулганимиз, термулган. Бу термулиш, ўтли нигоҳларимизда шоирага муҳаббат ва эъзозимиз мужассам. Юксак мукофот муборак, муҳтарама устоз!

Эътибор ОХУНОВА.

ШОИРА ИЖОДИ ҲАҚИДА

▲ ЗУЛФИЯ шеъриятининг уфқлари узоқ-узоқ кенгликларга қулоч ёйгандир. Бу уфқларга мўъжаз Водилдан то азим Тошкентгача бўлган масофа торлик қилади. Бу уфқларни улкан Москвагача, ундан узоқ Ғарбга ва олис Шарққа чўзилган беадад кенглик билан ўлчаш мумкин. Руслар, украинлар, қондош-қардош қозоқлар, тожиклар, туркманлар, қирғизлар — кўп миллатли совет халқининг ўғил ва қизлари Зулфиянинг шеърларини зўр ҳаяжон билан ўқийдилар, ундан завқланадилар. Чунки ўзбек халқининг истеъдодли қизи совет кишиларининг ўйфикрларини, уларнинг қалб сўзларини куйлайди.

Микола БАЖАН.

* * *

▲ ЗУЛФИЯНИНГ мардона ва назокатли, жўшқин ва ёрқин сипо ва сара шеърияти жамики фазилатлари моҳияти, қалби, ўйлари кўзгусидир.

▲ УНИНГ «Ҳарорат» шеърини белорус тилига таржима қилар эканман, Зулфия қалби ҳароратини сезаман. «Не балога этдинг мубтало», «Кўрганмидинг кўзларимда ёш» каби ғоятда шахсий шеърлар таржимасига бериларканман, яна ўша ҳароратни ҳис этаман. Ҳар сўзда, ҳар сатрда, у билан ҳар бир суҳбатимда айнан ҳарорат гупиради...

Эди ОГНЕЦВЕТ.

* * *

▲ ШОИРА томонидан ҳис қилинган ва умумлаштирилган барча нарса Зулфия лирикасида уруш туфайли оғир машаққатлар чеккан қанча-қанча аёлларнинг ҳис ва туйғулари ҳамда фикр ва ўйларининг ифодаси бўлди.

Сергей СМИРНОВ.

* * *

▲ ШОИРАНИНГ кўзлари, оламни тараннум этгувчи сарин шеърлари, туйғулари нақадар навқирон! Йиллар шоирани асло қаритолмади, балки унинг ҳассос қалбини ҳаётий ва ижодий тажрибаларга бой қилди. Шу сабабдан ҳам Зулфия шеърияти ёшлик ёғдуларини таратади, аъло сатрлари заковати билан мафтун этади, ўйлари сеҳрлайди.

Евдокия ЛОСЬ.

* * *

▲ ЖАҲОНГАШТА ва тинимсиз шоира асарлари талай-талай халқлар тилида жаранглаб тургани ҳақиқат! Зулфияхоним ўзбек шеъриятини жаҳон минбаридан жаранглатганлардан бири ва балким биринчиси. Қозоқ ҳам, арман ҳам, тожик ҳам, украин ҳам, булғор ҳам, ҳинд ҳам, занжи ҳам, араб ҳам шоирамиз ижодидан баҳраманд ва унинг одамийлигига, санъатига, маҳоратига, жасоратига шайдо.

МИРТЕМИР.

Устозим ЗУЛФИЯга

ЙЎЛОВЧИМАН...

Чанқаб юриб, сероб сувга дуч келган
йўловчиман,
Сизга, шеърга, шу ҳаётга ўч бўлган
йўловчиман.
Йўловчига ҳамроҳ керак, йўл керакдир,
ойдин йўл,
Яна қанча эзгу ният куч бўлган
йўловчиман.
Сиздан қарздорман ахир,
узмоқ пайти ҳам келди,
Чорлаётган кенг дарёда сузмоқ пайти
ҳам келди.
Жонни ларзага солувчи тўлқинлар-ла
курашмоқ,
Қалам бўлиб оқ тақдирни
чизмоқ пайти ҳам келди.
Кўзларимга олов солар, бўстонларингиз
ранги,
Туғёнимни боғлаб олар,
туғёнларингиз жанги...
Ҳаёт севинч! Шу қадаҳни ичмоқ бўлиб
кўтарсам,
Ҳаёлимни туман босар,—ҳижронларингиз
чанги...
Сиз ҳижронни танҳоликда кутардингиз,
ойдиним,
Фақат тушда висолига
етардингиз, ойдиним.

Шоирим-ла ўтган умр хотираси завқ,
армон,
Шеър юпанч, шу шеър билан
кўкардингиз, ойдиним.
Танҳо дилнинг ифодаси,
журъатидан титрайман,
Шеър ўқийсиз, салобати, қудратидан
титрайман.
Сизга шундай ўрганган-ки,
титрагувчи шайдо дил,
Соғинганда йўлми писанд!
Ҳижрон мойин ичмайман...
Кексаликни шод қутласак ярашади,
ойдиним,
Тинчимас дил ортга боқиб, тин олишга
кўнган пайт.
Сиз ҳамиша яшагайсиз шеъриятда
суръатли,
Юраклардан жой олмоққа майин-майин
журъатли.
Яшагайсиз шеър ҳаққи,
ўтинади Сорангиз.
Шеър ахир, Сиз айтгандай:
«Ғоят мушкул, қудратли».
Шу қудратни Сизда билиб талпинган
йўловчиман,
Биз дуч келган ўша оқ кун,
шоҳ кундан йўловчиман...

Бибисора ТУРОБОВА.

ЭЛ ДАСТУРХОНИГА

РЕПОРТАЖ

Ҳавонинг авзойи беқарор: дам қовоқ уяди, дам очилади. Дарахтдан эндигина узилган олтин япроқни шамол узоқларга учиради. Ҳазонрезги бошланди.

Тошкент районидаги «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» колхозининг теплица хўжалигида эса йилнинг қайси фасли ҳукмрон эканлигини ажратиш қийин. Бу ерда ҳарорат ҳамиша бир хил: ҳозир ҳам, қишнинг чилласида ҳам, йигирма даража атрофида. Бир ёқда баҳор нафаси уфуради: помидор энди гулга кирган. Иккинчи бўлимда эса ғарқ пишиқчилик.

Кейинги йилларда колхозда теплица хўжалиги яна ҳам кенгайтирилди. Ўтган йили уч гектар майдондан 56 минг сўмлик соф даромад олинди. Ҳозирги кунда колхознинг теплица хўжалиги кенгайтирилди. Бу йил олти гектар майдондан биринчи маротаба ҳосил олинади ва эл дастурхонига тортиқ қилинади.

— Колхозимиз шаҳар чегарасига жойлашган, — дейди теплица агрономи Қундуз Юсупова. Шаҳарликларни йил бўйи резавор ва сабзавотлар билан таъминлаб турамиз. Қишнинг чилласида ҳам бу ердан помидор ва бодринг аримайди.

Колхознинг «Ўзбекистон ССР 40 йиллиги» участкасидаги хўжаликка Эгамберди Худойберганов бошчилик қилади. Ёш агрономнинг институтни битириб ишга келганига ҳали кўп бўлгани йўқ. У иттифоқимиз ва республикамиз теплица хўжаликларида бўлиб тажриба ўрганди. Мана энди ўзи мустақил иш юритяпти. Теплица бўлимларининг бирида «Алмаатинский», «Сюрприз—76», «Ўзбекистон—740» каби бодринг навлари парвариш қилиняпти. Бу навлар айни вақтда ҳам гуллайверади, ҳам ҳосилга киради. Парвариш ўз маромида бўлса, сурункасига беш-олти ой ҳосил олиш мумкин. Олди бодринг етилиб қолибди.

Кейинги бўлимда помидор ўстириляпти. Ниҳоллар ёппасига гулга кирган. Туплари бақувват.

— Бу ёғи пишиқчилик, — дейди кўчатларга меҳр билан боқар экан ёш агроном Э. Худойберганов.

Тажрибали деҳқон Зокир Обидов бошчилик қилаётган бўлимда ҳам ғарқ пишиқчилик, 0,27 гектар майдонда ромлар остида лимон етиштирилган. Етилиб турган ҳосил киши кўзини қувонтиради. Серҳосил «Мейер» навининг ҳар тупида тахминан 300—400 донадан лимон бор. Сабоҳат Юсупова, Вазира Ҳамдамовалар лимон узиш билан банд. Кунига икки мингдан ошиқ ҳосил узиляпти. Шу кунгача шаҳарликлар дастурхонига 10 минг донадан зиёд лимон етказиб берилди. Ҳосилнинг асосий қисми ҳали тупларда. Яна 65 минг донадан зиёд цитрус меваси етказиб бериш кўзда тутилмоқда.

Теплица деҳқонлари келгуси йил сабзавот ҳосили учун ҳам пухта замин яратмоқдалар. Эрта баҳорда далаларга чиқариб экиладиган карам, помидор, болгар гармдориси ва бақлажон кўчатлари мана шу ерда етказилади. Бу ишларга ҳозирданоқ тайёргарлик кўриляпти.

Р. ШЕРАЛИЕВ.

Суратда: Обид Зокиров, Сабоҳат Юсупова ва Вазира Ҳамидовалар ғарқ пишган лимонларни териб, яшикларга жойламоқдалар.

А. Абалян фотолари.

ШУ КУННИНГ ТЕМАСИДА

АҲОЛИНИ РЎЙХАТГА ОЛИШГА ТАЙЁРГАРЛИК

Давлат аҳамиятига эга бўлган бу муҳим тадбир Совет Иттифоқи миқёсида 1979 йилда амалга оширилади. Ўрта Чирчиқ райони эса аҳолини рўйхатга олишни олдиндан синаб кўриш бўйича танланган мамлакатимиздаги тўққиз райондан биридир. Бу ишдан асосий мақсад рўйхатга олишга қаратилган программанинг лойиҳасини, рўйхатга олишнинг ташкилий принципларини амалий текшириш, шунингдек, бу тадбир бўйича тўпланган материалларни қайта ишлаш ва кадрларни шу ишга тайёрлаб бориш дан иборат.

Партия ва Совет органлари давлат статистика органлари билан ҳамкорликда бу муҳим воқеага катта тайёргарлик кўраётганликларини қайд этиш зарур. Баъзи шаҳар ва қишлоқ советларига тегишли территорияларнинг чегараси аниқланиб, кўчаларнинг номлари ҳамда уйларнинг номерлари тартибга солинмоқда. Аҳоли пунктларининг схематик планлари, район карталари тузилаётир.

Ҳозиргача уй эгалари ва қишлоқ аҳоли пунктларининг рўйҳатлари тайёрлаб бўлинди. Бу ҳужжатлар асосида районда аҳолини рўйҳатга олиш бўйича 9 бўлим, 51 та инструкторлик ва 236 та ҳисобга олиш участкалари ташкил этилди.

Аҳолини рўйҳатга олиш бўйича махсус ташкил этилган 4—6 кунлик курсларда 300 дан ортиқ киши ўқиб чиқди. Тайёргарликнинг биринчи босқичи якунланмоқда. Районда аҳолини рўйҳатга олиш 17 ноябрь куни соат роппа-роса 8 да бошланади. Район партия ва совет органларининг кундалик ёрдами ва эътибори, рўйҳатга олувчи кадрларнинг ғайрати ва уюшқоқлиги, шубҳасиз, Иттифоқ аҳамиятига эга бўлган бу муҳим воқеани аниқ ҳамда ташкилотчилик билан ўтказиб олишга ёрдам беради.

Ж. РИЗАЕВ,
Тошкент область статистика бошқармасининг бошлиғи.

БАЙРОҚДОРЛАР

В. И. Ленин номли Олмалиқ кон металлургия комбинати коллективи учинчи квартал социалистик мусобақаси якунлари бўйича СССР Рангли металлургия министрлигининг кўчма Қизил байроғи билан тақдирланди. Корхона азаматлари ўн ойлик план топшириғини ҳам муддатидан илгари адо этиб, планга қўшимча равишда миллионлаб сўмлик маҳсулот ишлаб чиқардилар.

Бундай улкан муваффақиятга эришиш омиллари нимада? Аввало бу ерда социалистик мусобақа кенг авж олдирилган. Комбинат корхоналари, цехлари, участкалари ва бригадалар ўртасидаги ўзаро меҳнат беллашувининг тўғри йўлга қўйилиши салмоқли самаралар бермоқда. Сменалараро мусобақада мис эритиш заводининг Қўчқор Шеров бошлиқ коллективи пешқадамлик қиляпти. Улар ой сайин план топшириқларини ва социалистик мажбуриятларини ошириб бажаришмоқда. Шахсий мусобақада Социалистик Меҳнат Қаҳрамонлари В. Подвигин, В. Толмачев, К. Сафаров каби зарбдорлар олдинги сафда боришмоқда. Шунингдек, «Қўрғошинкон»нинг КПСС XXV съезди делегати Эргаш Абдураҳмонов бошлиқ экскаваторчилар бригадаси улкан муваффақиятларни қўлга киритмоқдалар. Улуғ Октябрнинг 60 йиллигига 60 зарбдор ҳафта шиори остида мусобақани тобора авж олдираётган Олмалиқ саноат корхоналари орасида комбинат коллективи биринчи ўринда бормоқда.

Шаҳарда яна бошқа кўплаб корхоналар ҳам зиммаларидаги топшириқларни муддатидан илгари адо этишяпти. Жумладан, химия заводида ўн ой ичида планга қўшимча икки ярим миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилди. Бу кўпдан буён давлат планларини бажаролмай келаётган коллектив учун жуда қувончли ҳолдир. Шунингдек, гўшт комбинати, сут заводи коллективлари ҳам ўн ойлик план топшириқларини муддатидан илгари бажариб, планга қўшимча минглаб сўмлик маҳсулот етказиб беришди.

ДУНЁ ОВОЗИ
ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

СОЦИАЛИЗМ МАМЛАКАТЛАРИДА

БОЛГАРИЯ ХИМИЯСИНИНГ ВЕТЕРАНИ

СОФИЯ. Димитровград химия комбинати ташкил этилганига 25 йил тўлганлиги муносабати билан ва мамлакат халқ хўжалигини ривожлантириш соҳасидаги хизматлари учун, катта меҳнат ютуқлари учун республиканинг олий мукофоти — Георгий Димитров орденини олишга сазовор бўлди. Комбинат — Болгария Халқ Республикаси химия саноатининг тўнғичи, Болгария билан Совет Иттифоқи ўртасидаги муваффақиятли дўстликнинг самарасидир.

Ҳозирги вақтда Болгария химиясининг ветерани модернизация ва реконструкция қилинмоқда. У келгусида янги мураккаб минерал ўғитларни ишлаб чиқаради.

СОЦИАЛИСТИК ДЕМОКРАТИЯ ТАНТАНАСИ

ГАВАНА. Кубадаги 14 вилоятнинг ҳаммасида Халқ ҳокимияти вилоят ассамблеяларининг таъсис сессиялари бўлиб ўтди. Бу сессияларда вилоятлардаги давлат ҳокимияти олий органларининг ижроия комитетлари сайланди.

Шу тариқа, Куба Коммунистик партияси I съездининг қарорига мувофиқ, мамлакатда Халқ ҳокимиятининг маҳаллий органларини тузиш жараёни батамом тугалланди.

ДЎСТЛИК РАМЗИ

ХАНОЙ. Вьетнам Социалистик Республикаси металлургия ва машинасозлик министрининг ўринбосари Нгуен Зи Тхай СССРнинг техника ёрдами билан қурилган корхонани очиш маросимида қуйидагиларни айтди: металл қирқувчи асбоблар ишлаб чиқарадиган янги завод Совет-Вьетнам дўстлигининг яна бир рамзидир. Бу завод илгари Ханой механика заводининг филиали эди, Улуғ Октябрь байрами арафасида мустақил корхонага айланди.

[ТАСС, 9 ноябрь].

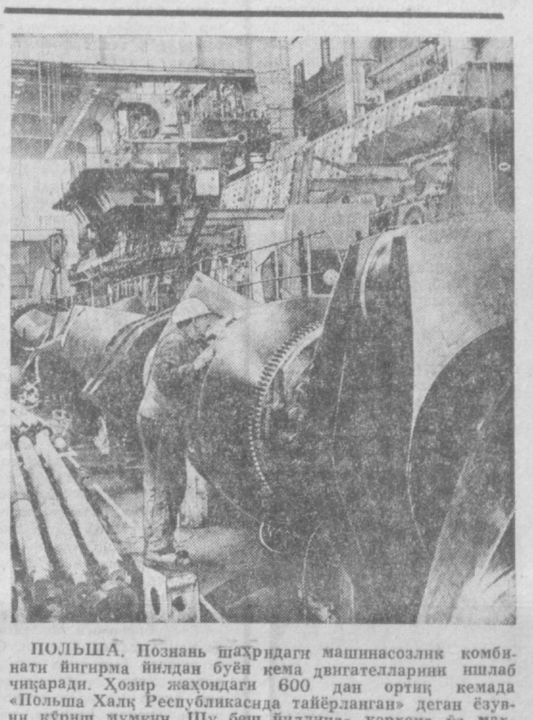

ПОЛЬША. Познань шаҳридаги машинасозлик комбинати йигирма йилдан буён кема двигателларини ишлаб чиқаради. Ҳозир жаҳондаги 600 дан ортиқ кемада «Польша Халқ Республикасида тайёрланган» деган ёзувни кўриш мумкин. Шу беш йилликда корхона ўз маҳсулотини аввалги беш йилликдагига нисбатан 60 процент кўпайтиришни мўлжалламоқда.

Суратда: навбатдаги двигатель монтаж қилинмоқда.

ЦАФ—ТАСС фотоси.

ЯҚҚОЛ НАМУНА

БАНЖУЛ, 9 ноябрь. (ТАСС мухбири). Гамбиялик ёзувчи Жей Сейди бу ерда чоп этилган брошюрасида Совет Ўзбекистонини «истиқболи порлоқ қадимий маданият мамлакати» деб таърифлайди. Рисола муаллифи яқинда СССРга қилган сафари вақтида олган ўз таассуротлари билан ўртоқлашади.

Гамбиялик адиб Тошкент, Самарқанд, Бухорода ва республиканинг бошқа шаҳарларида авайлаб сақланаётган ва қайта тикланаётган ажойиб қадимий обидалар ва ёдгорликларни батафсил тасвирлаган. Бироқ, янги, ҳар томонлама равнақ топган миллий маданият, деб таъкидлади ёзувчи, Ўзбекистонда, Россияда Улуғ Октябрь социалистик революцияси ғалаба қозониб, Совет ҳокимияти ўрнатилганидан кейингина бошланди.

«Совет Ўзбекистонида рўй берган социал-иқтисодий ўзгаришларнинг муҳимлиги ва кўламига баҳо бериш қийин, — деб ёзади у. — Ўзбек халқи эришган муваффақиятлар бепоён пахтазорларда, сув чиқарилган даштларда, улкан саноат марказларида, илмий муассасаларда, санъат ва адабиётнинг янги асарларида ўзини мужассам ифодасини топди. Янги шаҳарлар, ям-яшил дарахтлар билан қопланган янги уй-жой кварталлари жуда гўзалдир, ҳаёт шодлиги тўғрисида театрларда, қишлоқ байрамларида куйлаётган республика жуда гўзалдир».

«Ривожланаётган мамлакатдан келиб, Ўзбекистон ва бошқа совет республикаларини кўраётган меҳмонлар учун, — деб ёзади автор, тарихий ёдгорликларгина эмас, балки аввало ихтиёрий равишда маҳкам жипслашган бир дўст оилага бирлашган совет халқларининг қўлга киритган ютуқлари жуда катта қизиқиш туғдиради».

Осиё ва Африка мамлакатлари ёш ёзувчиларининг яқинда Тошкентда бўлиб ўтган учрашувида қатнашган Жей Сейди ана шу халқаро анжуманга юксак баҳо берди. «Совет Ўзбекистони, — деб таъкидлади у,—Африка ва Осиёдаги мамлакатлар учун озод, социал жиҳатдан адолатли ва иқтисодий жиҳатдан қудратли жамият намунасидир».

Ю. ФЕДУТИНОВ.

ПРЕЗИДЕНТ САЙЛОВИДАН КЕЙИН

ВАШИНГТОН, 9 ноябрь, (ТАСС). Америка Қўшма Штатларининг газеталари 2 ноябрда бўлиб ўтган президент сайловида аҳолининг иштироки тўғрисидаги сўнгги маълумотларга мамлакатнинг сиёсий институтларидан Америка сайловчиларининг ҳафсаласи пир бўлганлигини кўрсатувчи янги далил деб баҳо бермоқдалар. Шу маълумотларга қараганда, 80,4 миллион киши ёки овоз бериш ҳуқуқига эга бўлган барча гражданларнинг 53,3 проценти қатнашган. Шундай қилиб, кўп йиллардан бери давом этиб келаётган аҳвол яна такрорланди. Овоз беришда қатнашаётган американликларнинг проценти тобора камайиб бормоқда. 1960 йилда сайлов участкаларига сайловчиларнинг 62,8 проценти, 1968 йилда 60,9 проценти, 1972 йилда 55,4 проценти қатнашган эди.

Сайловчилардаги руҳий тушкунлик американликларнинг сиёсий дангасаликлари оқибати эмас, балки ҳақиқий аҳволни оқилона анализ қилиш натижасидир, деб ёзади «Вашингтон пост» газетаси.

Бўлиб ўтган сайловларнинг бошқа баъзи жиҳатлари тўғрисидаги маълумотлар ҳам диққатга сазовордир. Маълумки, бу сайловда демократларнинг номзоди Ж. Картер ғалаба қозонди. Демократларнинг 80 проценти Ж. Картер учун, республикачиларнинг 89 проценти Ж. Форд учун овоз бердилар. Жисмоний меҳнат ходимларининг 59 проценти, касаба союз аъзоларининг 62 проценти, йиллик даромади паст бўлган сайловчиларнинг 62 проценти Картер учун овоз беришди. Йиллик даромади 20 минг доллардан ортиқ бўлган сайловчиларнинг 62 проценти Форд учун овоз берди.

ФАН ВА ТЕХНИКА ЯНГИЛИКЛАРИ

ГАЗДА ЮРУВЧИ «ЛАЗ»ЛАР

Львовдаги автобус заводида газда юрувчи дастлабки машиналар партияси ишлаб чиқарилди. Янги автобус иккита газ баллонига эга бўлиб, бу 450 километр масофага етади. Пропан ёнилғи сифатида ишлатилганида атмосферага чиқарилувчи заҳарли газлар миқдори жуда озаяди, двигатель узоқ муддат ремонт талаб бўлмайди. Янги автобус шаҳарларда ва шаҳар атроф йўлларида пассажирлар ташишга мўлжалланган бўлиб, янги йилдан кўплаб ишлаб чиқаришга киришилади.

«КУМУШ СУВ»

«Кумуш сув»нинг ажойиб хоссалари қадимдан маълум. Лекин уни қаердан топиш мумкин деган савол кўпчиликни қизиқтиради. Буни ҳисобга олган Донецк энергозаводи ионатор-приборни ишлаб чиқара бошлади. Ионатор ёрдамида фақат сув тозаланиб ва консервацияланибгина қолмай, балки идиш-товоқлар ҳамда озуқа маҳсулотлари дезинфекцияланади ҳам. Минутига 0,4 миллиграмм кумушни ионларга айлантирувчи приборнинг оғирлиги 300 граммга тенгдир. Уни 220 вольтли ток манбаига улаб ишлатиш мумкин.

ЦИКЛОБУТОНИЙ

СССР Медицина Фанлари академиясининг фармакология институтида циклобутоний номли янги препарат синтез қилиб олинди ва текширишлардан ўтказилди. Препарат альфа-труксилл кислотасининг ҳосилаларидан бўлиб, ундан турли асаб касалликларини даволашда, операция пайтларида ва клиник ишларда фойдаланиш мақбул деб топилди. Янги препаратни Ленинграддаги «Фармакон» химия-фармацевтика заводи ишлаб чиқара бошлади.

Қ. АҲМЕРОВ.

Тошкентдаги 5-нон ишлаб чиқариш бирлашмасига қарашли учинчи цех ишчиси Маъмура Маликова кунлик иш нормасини ортиғи билан бажариб, фақат сифатли маҳсулот ишлаб чиқармоқда.
Г. Саматова фотоси.

ДЎСТЛИК ВА МАТОНАТ ТИМСОЛИ

ШУ кунларда бу ерга келган киши ҳаёт нақадар қайноқ эканлигини дарҳол ҳис этади. Оловкорлар ва нефтчилар посёлкаси меҳнаткашлари йилни муваффақиятли якунлаш учун янада кўтаринкилик билан ишламоқдалар.

АТИГИ беш ой илгари Газли бутунлай бошқача манзара кашф этган, гўё қаттиқ жанг бўлиб ўтган ерларни эслатар эди. Энди эса табиий офат келтирган кулфатлардан, харобага айланган уйлардан деярли асар ҳам қолмаган. Кучли ер силкиниши рўй берганлигини ҳали бузиб улгурилмаган мактаб биноси-ю, яроқсиз ҳолга келган ётоқхона эслатиб турибди холос.

Газлини бугун фақат улкан қурилиш майдонигагина ўхшатиш камлик қилади. У совет халқларининг метиндек дўстлиги, ҳар қандай офатдан ҳам кучли матонатининг тимсолига айланган. Иттифоқимизнинг асосий ёқилғи базаси бўлган посёлкада турли миллат вакиллари мамлакатимизни нефть, газ ва конденсат билан тинимсиз таъминлаб турибдилар, гўзал, келажаги порлоқ шаҳарчани бунёд этмоқдалар.

Ўша тиғиз, оғир кунларда Газлига келган Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари ўртоқ Ш. Р. Рашидов шундай деган эди: «Орадан кўп ўтмай мана шу табиий офат туфайли катта зарар кўрган, харобага айланган посёлка ўрнида гўзал шаҳарча қад кўтаради».

Ҳозир бу сўзлар амалда тўла ўз аксини топмоқда. Мамлакатимизнинг турли бурчакларидан келган дўстлар кафтида гўзал Газли қайта бўй ростламоқда.

— Ҳозир посёлкамиз чинакам интернационал посёлкага айланган, — дейди 3-қурилиш-монтаж бошқармаси бошлиғи Г. А. Бегижонов. — Ўзбек ва қозоқ, рус ва украин, кўп миллатли Доғистон ўлкаси вакиллари елкама-елка туриб, зилзила оқибатларини бартараф қилишмоқда Улар билан бирга қардош болгар дўстларимиз ҳам шаҳарчани бунёд этишда яқиндан ёрдам бермоқдалар. Икки мактаб биноси, болалар боғчаси, кўпгина уйлар, коттежлар қурилишида болгар қурувчилари актив иштирок этишди.

...Ленин орденли «Газлинефтегаз» бошқармасининг маъмурий биноси ҳам зилзиладан қаттиқ зарар кўрганди. Ҳозир бошқарма учун янги бино бўй ростламоқда. Бошқарма ходимлари эса вақтинчалик вагончаларда иш олиб боришяпти.

— Мана шу ўзингиз кўриб турган вагончаларда ишлаб турибмиз, — деб кутиб олди «Газлинефтегаз» бош инженери А. Мансуров. — Ҳечқиси йўқ, тез орада ҳаммаси яна яхши бўлиб кетади. Умуман, вагончаларда ишлашнинг ҳам ўзига яраша гашти бор экан.

Асқар Мансурович бизга оловкорларнинг ишлари ҳақида, уларнинг қандай яшаётганликлари ҳақида ҳикоя қилиб берди. Шунчалик оғир бўлишига қарамай Газли мамлакатимизни беминнат ёқилғи билан тинимсиз таъминлаб турибди Барча кўрсаткичлар бўйича зиммага олинган ўн ойлик планлар ҳам ошириб бажарилган.

— Улуғ Октябрь байрамини бошқармамиз ишчи ва хизматчилари кўтаринки руҳ билан кутиб олдилар. Меҳнаткашларимиз 7 ноябрь кунига муносиб совға билан келишди: ўн ой мобайнида пландан ташқари 550 тонна нефть, 2070 тонна юқори сифатли ёқилғи қазиб чиқарилди. Оловкорлар эса Тошкент—Марказ трубаси орқали ўнинчи беш йилликнинг дастлабки йилида 22 миллиард 708 миллион куб метрдан зиёд газ жўнатдилар...

Газ конларига бориб қоладиган бўлсангиз, асосан ёшларни учратасиз. Улар орасида комсомол йўлланмаси билан Тошкентдан йўл олган йигитлар ҳам бор. Виктор Величко, Владимир Зотовлар шулар жумласидандир.

— Табиий офат рўй бериши билан ёрдамга отландик,— дейди Виктор. — Қурилишда ишласак керак деб ўйлаган эдик. Лекин Газлига келган кунимизоқ конларда ҳам ишчи кучига талаб катта эканлигини билдик. Бизни оловкорлар жуда яхши кутиб олишди. Мана энди ишлаб чиқаришни автоматлаштириш цехида меҳнат қиляпмиз. Бўш пайтларимизда эса барча тенгдошларимиз қатори шанбаликларда қатнашиб, Газлини қайта қуришда иштирок этяпмиз. Бу биз учун жуда фахрлидир.

Республикамиз пойтахти вакилларини қурилиш майдонида ҳам учратиш мумкин. С. Жўраев, А. Ёқубова сингари йигит-қизлар бир оила фарзандларидек яшаб меҳнат қилмоқдалар. Улар фақат меҳнатдагина эмас, жамоат ишларида ҳам актив иштирок этишмоқда. Ёшлар бор жойда, ўйин-кулги, қувноқ қаҳқаҳа, қизиқарли тадбирлар бор. Ҳамшаҳарларимиз шу тадбирларда ҳам бошчилик қилишяпти. Шанбаликлар, ёшлар кечалари уларсиз ўтмайди.

Газлига Улуғ айём арафасида йўлимиз тушганлиги учун ҳам байрам тараддуди устидан чиқдик. Ёшлар Улуғ Октябрь шарафига ўтказиладиган намойишга қизғин тайёргарлик кўраётган эдилар. Марказий кўчалардан бирига кўчма трибуна ўрнатилибди, бир неча йигит-қизлар шиор ва транспарантларни тайёрлашмоқда. Қизил алвонлардаги бу шиорларда асосан шаҳарчани қайта бунёд этаётган қалби олов совет кишиларини янги марралар сари руҳлантирувчи сўзлар ёзилган.

...Йиллар ўтади. Ана шу қўлбола трибуналар ўрнатилган, Газлини қайта тиклаётган бунёдкорларни янги ғалабаларга чорловчи шиор ва транспарантлар билан безатилган кўча ўрнида кенг ва равон проспект пайдо бўлади. Ўшанда бўладиган намойиш ҳам худди бугунгидек дўстлик, қардошлик ва жасорат намойиши бўлиб қолиши шубҳасиздир.

А. АБДУЛЛАЕВ,
«Тошкент ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

Газли.

Бекобод шаҳри кундан-кунга чирой очиб бормоқда. Бугунги кунда шаҳардаги 13-микрорайонда жадал суръатлар билан қурилиш ишлари олиб борилятпти. Яқинда бу ерда мактаб, иккита болалар боғчаси ва бирнеча турар-жой бинолари фойдаланишга топширилди. Суратда: микрорайоннинг умумий кўриниши.
Б. Сафаров фотоси.

СПОРТ

«ТРАКТОР» РЕСПУБЛИКА ЧЕМПИОНИ

Республика футбол чемпионати ҳам ниҳоясига етди. Ўтган душанба куни пойтахтдаги «Трактор» стадионида майдон эгалари Хоразмнинг Наримонов номли колхоз футболчиларини қабул қилишди. Бу ҳал қилувчи учрашувгача ҳар икки команда чемпионлик унвонига даъвогар эди. Масъулиятли матчни ҳамжиҳатлик билан ўтказган тошкентлик футболчилар 2:0 ҳисобида ғолиб келишди ва республика чемпиони бўлишди.

Чемпионатнинг биринчи-иккинчи совриндорлари маълум. Учинчи ўрин эса «Трактор» ва республика футбол мактаби ўйинида аниқланади. Футбол мактаби талабалари ғолиб келишса, учинчи ўринни эгаллашади.

«ОЛТИН КУЗ» СОВРИНИ УЧУН

Пойтахтдаги «Восток» спорт клубида ўсмирлар ўртасида «Олтин куз» соврини учун хоккей турнири бўлиб ўтди. Мусобақада Ереван, Сумгаит, Раздан, Андижон, Ленинск шаҳар командалари ва Тошкентдан учта команда қатнашди. Қизғин мусобақалардан сўнг Тошкентнинг биринчи командаси соврин эгаси бўлди.

ЁШ БАСКЕТБОЛЧИЛАР ТУРНИРИ

Чирчиқда баскетбол бўйича ўсмирлар ва қизлар ўртасида ўтказилган республика чемпионати ниҳоясига етди. Тошкентнинг «Буревестник» командаси вакиллари ғолиб келиб, январь ойида бўладиган Бутуниттифоқ мусобақаларида қатнашиш ҳуқуқига эга бўлишди.

ҲАММА ЯХШИ НАРСА — БОЛАЛАРГА!

БАХТИЁРЛАР ДАВРАСИДА

УЧ-ТЎРТ йил бурун бу ерлар кўримсиз, ташландиқ бир жой эди. Қўли гул бинокорлар қадами етди-ю, яшнаб кетди. Энди бўлса, бу икки қаватли кўркам бино узоқ-узоқлардан кўзга чўғдек ташланиб туради. Ён-веридан қачон ўтманг, бахтиёр болаларнинг шўх-шўх овозлари қулоққа чалинади. Бу бино, боғ, гулзор, ҳамма қулайликлар яратилган ўйин майдончалари пойтахтнинг Марказ-15 кварталига жойлашган 484-болалар боғча-яслисида тарбияланаётган 335 эркатой ихтиёрида.

БОҒЧА мудираси Махсума Иноятова билан бири-биридан шинам, озода ва ёруғ хоналарни, чиннидай тоза ва саришта ҳовлини айланиб, бири-биридан қувноқ ва ёқимтой болаларнинг завқ-шавқидан мамнун юрарканмиз, йўл-йўлакай бизга боғча опа изоҳ бериб борарди.

— Бу боғча-ясли «Узгипроводхоз» институти қарамоғида. Институт раҳбарлари оталиқ ёрдамини ўрнига қўйишяпти, — дейди Махсума опа. — Улар ҳам моддий, ҳам маънавий кўмак бериб келишмоқда. Барака топгурлар, боғчамизда ёш авлоднинг яхши тарбия олиб, соғлом, бақувват ўсиши учун нимаики зарур бўлса, ҳаммасини муҳайё қилиб беришяпти.

Камида ҳар ҳафтада бир марта институтдан вакил келиб, аҳволимиздан хабар олиб кетади. Бутун ёз бўйи — болаларни соғломлаштириш мавсумида — институт боғчамизга ўз ҳисобидан керагича ҳўл мева, сабзавот етказиб бериб турди.

— Яна ҳафтада бир кун институт автобуси ихтиёримизда бўлади, — суҳбатга қўшилди методист Белла Исаевна Рубинштейн, — биз галма-галдан боғча болаларини шаҳар бўйлаб сайрга олиб чиқамиз. Тошкентнинг диққатга сазовор жойларини томоша қилдирамиз. Сўнгги ойларда В. И. Ленин марказий музейи Тошкент филиали, санъат музейи, пойтахтнинг бош майдони, вокзал ва бошқа жойларга экскурсия уюштирдик. Яқинда катта группада тарбияланувчиларни Янгийўлдаги Фрунзе номли колхозга олиб бордик. Пахтазор, терим машиналари, «оқ олтин» бунтлари болаларда катта қизиқиш уйғотди.

Кичкинтойлар масканида таълим-тарбия ишлари пухта йўлга қўйилган. Тажрибали, меҳрибон тарбиячилардан Д. Муродова, Л. Неъматова, Л. Каушан, У. Мусаева, Л. Бейзер, М. Мустақимова ва бошқалар болажонлиги, ширинсўзлиги билан ота-оналарнинг ҳурматини қозонишган.

Боғчада ота-оналар университети ишлаб турибди. Тажрибали педагоглар, тарбиячилар, ота-оналардан ташкил топган 13 кишилик Совет ҳар ойда бир марта университет машғулотларини ўтказиб келмоқда. Машғулотларда бола тарбияси, ота-оналарнинг оиладаги бурчи, боғча боласини мактабга тайёрлаш каби мавзуларда суҳбатлар уюштириляпти, савол-жавоблар ўтказиляпти.

Тарбиячилар орасида 8 киши олий маълумотли, яна 6 киши педагогика институтининг мактабгача тарбия факультетида сиртдан ўқимоқда.

Биз боғча мураббиялари билан хайрлашаётган чоғимизда бийрон-бийрон шеър ўқиётган қизалоқнинг янгроқ овози эшитилди.

— Байрам эрталигига тайёргарлик кўришяпти, — изоҳ берди методист.

Жажжи ўғил-қизлар бахтли болалик, порлоқ келажакдан миннатдор бўлиб, Октябрь, Ватан, Ленин, партия ҳақидаги шеърларни, қўшиқларни жўшиб айтар, шўх рақсларга тушардилар.

Боғчанинг ҳар бир куни шундай ўтади.

М. САИДХОНОВА.

Суратда: тарбиячи Лола Неъматова ясли группаси болалари билан.
Н. Муҳаммаджонов фотоси.

ҚУРУВЧИЛАРГА—ТЕХНИКА

Бектемир экспериментал ремонт-механика устахоналарида пайвандлаш ишлари учун керак бўладиган агрегатларни ишлаб чиқариш ўзлаштирилди. Сирдарё, Тошкент, Жиззах областларининг қишлоқ қурувчиларига ҳозирнинг ўзидаёқ дастлабки элликта ана шундай установка жўнатилди. Йил охирига қадар яна ўттизта пайвандлаш агрегатларини тайёрлаш мўлжалланмоқда.

(ЎзТАГ).

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

ТЕЛЕВИДЕНИЕ

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

10.10 — Янгиликлар. 10.10— Эрталабки гимнастика. 10.30— Концерт. 11.15 — «Бизнинг биография. 1917 йил». 12.30— Концерт. 15.25 — «Рус сайёҳлари ва тадқиқотчилари»: М. С. Крашенинников. 15.55— Ф. М. Достоевский. «Жиноят ва жазо». 17.05 — Шахмат мактаби. 17.35 — Концерт. 18.00 — Сўз — олимларга. 18.15 — Горнчилар, қаердасиз? 19.00— Янгиликлар. 19.15 — Миллионлар ленинча университети. 19.45 — Комсомол қўшиқлари. 19.55 — Ангола фронти (ҳужжатли фильм). 20.40 — **Қайсарлар** (кинокомедия). 22.00 — **«Вақт»**. 22.30 — **Белла Ахмадулина поэзияси.**

УЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАСИ

11.30 — Телефильм. 12.30— Санъат ғунчалари. 13.00 — **Бонивур қалби** (бадиий фильм, 1-серия). 18.30— Мультфильм. 18.40 — Комсомол зарбдор қурилишларида. 19.10 — Тошкент ва Навоий ГРЭСи коллективлари мусобақалашмоқдалар. 19.40 — **«Ахборот»**. 19.55 — С. М. Киров номли Ўш музикали драма театрининг ижодий йўли. 21.00 — **«Ахборот»**. 21.20 — «Ёзувчи ва замон». Иброҳим Раҳим. 22.00 — **«Вақт»**. (Москва). 22.30 — Пахтазор — мардлар майдони. 22.45 — **Батько** (бадиий фильм).

ТОШКЕНТ ШАҲРИ ВА ТОШКЕНТ ОБЛАСТИ УЧУН ПРОГРАММА

19.05 — Болалар учун кўрсатув. 19.15 — Немис тили. 19.45 — Рус халқ қўшиқлари. 20.15 — Ўқитувчилар учун консультация. 20.45 — Тошкент янгиликлари. 21.00 — Реклама. 21.15 — Физика.

ТЕАТР

НАВОИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК КАТТА ТЕАТРИДА — 11/XI да **Севги тумори**, 12/XI да **Ёш ижрочилар иштирокида балет кечаси.**

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 11/XI да **Келинлар қўзғолони**, 13/XI да **Келинлар қўзғолони**, 14/XI да **Бой ила хизматчи** (12.00), **Оқшомдан тушгача.**

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА — 11/XI да **Қўлга тушмаган ўғрими**, 12/XI да **Комедия, комедия, ёхуд ҳангома**, 13/XI-да **Кўнгли ёш қариялар.**

ЎЗБЕК ДАВЛАТ «ЁШ ГВАРДИЯ» ДРАМА ТЕАТРИДА — 11/XI да **Фақат ақл сотилмайди**, 12/XI да **Скапеннинг ҳийласи**, 13/XI да **Тинмасин соз.**

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — 11, 12/XI да **Шимолий Осетия АССРда хизмат кўрсатган артист ЭМИЛЬ КИО раҳбарлигидаги йирик иллюзион ревю гастроллари** (19.30).

КИНО

Маккеннанинг олтинлари — САНЪАТ САРОЙИ (кундуз ва кечқурун).

Малика Кагуя — «ДРУЖБА» (тоқ соатларда), «ҚОЗОҒИСТОН» (жуфт соатларда), «ЧАЙКА» (кундуз ва кечқурун).

Уни мен ўлдирдим — «ҚОЗОҒИСТОН», «ВОСТОК», «НУКУС» (тоқ соатларда), «МОСКВА», «ЎЗБЕКИСТОН», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ТОШКЕНТ СОВЕТИНИНГ 50 ЙИЛЛИГИ» (жуфт соатларда).

Архимедлар — «КЎКЧА» (тоқ соатларда).

Ўзбекистон КП Калинин район комитети ва район ижроия комитети «Ўзбекистон ССР 50 йиллиги» совхозининг бош агрономи, колхоз қурилишининг ветерани, 1946 йилдан бери КПСС аъзоси

Убайдулла КАМОЛОВнинг

оғир касалликдан сўнг вафот этганлигини билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига чуқур таъзия изҳор этадилар.

ХАТОГА ЎРИН ЙЎҚ

(ОЧЕРК)

ТЕРГОВЧИ — милиция капитани Анжела Максимова чигалликнинг учини ечишга киришганда, айни пайтда ички ишлар бошқармасининг оператив-техника кабинетларидан бирида шу иш билан яна бир киши — криминалист, милиция лейтенанти Геннадий Карпушев шуғуллана бошлади. «Сирли аёл»нинг қилмишларини тўла исбот қилмоқ лозим эди.

Жиноий ишларни текширишда шундай дақиқалар бўладики, ҳамма масалани экспертиза ҳал қилади. Меркулова жиноят устида қўлга тушган бўлса ҳам, унинг жиноятларини, барча хатти-ҳаракатларини фактлар асосида тасдиқлаш керак бўларди.

Тўрт дона пул переводига ёзилган бланка, хомаки телеграмма, Меркулова қўли билан танишига ёзилган мактуб (бу — ёзма нутқнинг эркин нусхаси деб аталади) — мавжуд материаллар шулардан иборат эди, холос.

Геннадий, энг аввало, Меркулова ёзма нутқининг хусусиятларини — услубини, сўзлар мажмуасини, грамматикасини ўрганди. Сўнгра дастхатнинг умумий белгиларини аниқлашга киришди. Ёзиш шакли, ҳаракат йўналиши, ҳарфларнинг оғиши, ҳажми, боғланиш даражаси қанақа?! Ундан кейин учинчи поғона бошланди — ҳар бир ҳарфни ёзишда ўзгигагина ҳослиги ўрганилди. Содда қилиб айтганда, ёзувлардаги ҳар бир белги почта переводларидаги ва телеграммалардаги ҳарфлар билан чоғиштириб чиқилди.

Ҳар бир график-экспертиза мана шундай талайгина ҳарфий элементларни ўз ичига олган микроскопик текширувлардан иборат бўлади. Иш давомида фақат текширув ўтказилибгина қолинмайди. Хулосага энг аввало экспертнинг ўзи юз фоиз ишонмоғи ва уни ҳужжатлар билан тасдиқлаб бермоғи лозим. Бу шунинг учун керакки, ҳар бир ҳужжат жиноятчининг қилмишларини тўла тасдиқлаши ва ҳақиқатга заррача ҳам хилоф бўлмаслиги керак.

...Хулоса атиги биттагина жумлага жойлашди: «Почта извешенияларидаги ва телеграммалардаги дастхатлар Меркулова томонидан ёзилган». Шундай қилиб экспертиза жиноятчи бўйнига олмаган фирибгарликни тамомила тасдиқлаб берди. Оқибатда «сирли аёл»нинг бошқа қилмишлари ҳам, унинг ҳақиқий башараси ҳам фош қилинди. У Абрамова ҳам, Меркулова ҳам эмас... балки Екатерина Ефремова экан.

Г. Карпушев учун бу иш оддий ишларнинг бири эди. Аммо лекин у ҳар қандай оддий ишга шунчалик назар билан қарамайди. Ҳар қандай оддий иш — унинг учун катта ва муҳим тадқиқотдир.

Криминалистика хабардор бўлмаган кишиларга сирли, мавҳум бир нарсага ўхшаб туюлади. Экспертлар учун эса у кундалик меҳнат — қатъиятликни, эринмасликни ва бардош талаб қиладиган меҳнат. Баъзан криминалистларнинг ўзлари ҳазиллашиб, «Ҳар бир экспертиза — ўзига хос илмий ишдир» дейишади. Криминалист айни бир пайтнинг ўзида ҳам кимёгар, ҳам физик, ҳам биолог, ҳам медик, ҳам терговчи, ҳам фотограф бўлиши мумкин. Демак, бир шахсда ана шу ҳамма фазилатлар мужассамлашган бўлмоғи даркор. Устига-устак криминалист микроскоп ҳамда ҳимиявий моддалар билан шуғулланишни ҳам билмоғи лозим. Элементлар ва материаллар тузилишини, қоронғиликда ва ёруғликда қандай қилиб кино олинишини, махсус фото пайтларини бировдан сўраб ўтирмайди. Криминалист чуқур билим, равшан ақл ва ўткир кўз соҳибидир.

Бир неча йил муқаддам экспертлар ғалати бир жиноий иш билан шуғулландилар... Бир кечанинг ўзида икки катта пўлат сандиқнинг ичидаги пулларни «шилиб» кетишган эди... Жиноят содир бўлган жойда арзигулик из қолмаган эди. Фақат кичкинагина ломга ўхшаш темир парчаси топилди. У катта бинолар қурилишида ишлатиладиган махсус пўлат арматурадан ясалган эди. Унинг шакли консервани очадиган махсус асбобга ўхшарди. Жиноятчи сейфнинг бир бурчагидан очилган тешикка ҳалиги «калит»ни тиқиб, пўлат сандиқ қопқоғини консерва банкасини кесгандай кесиб ташлабди.

Илмий текшириш институтига мурожаат қилишга тўғри келди. Ички ишлар бошқармаси ходимлари мазкур лом ўта қаттиқ пўлатдан қилинган, деган жавобни олдилар. Ўша пайтларда бундай материаллар қурилаётган биноларнинг фақат биридагина фойдаланилаётган эди. Доира кескин торайди. Демак, жиноятчини ўша ердаги қурувчилар орасидан излаш керак.

Яна бир деталга эътибор берилди. Бундай асбобни ғоятда кучли одамгина муваффақиятли ишлатиши мумкин эди. Қурувчилар орасидан тезда бундай одам аниқланди. У кўпинча ўзининг ғайри-табиий кучини намойиш қилар, беш тийинлик тангани уч бармоғи билан сақичдек эзиб юборарди.

«Полвон» изига тушишганини сезиб қолди. Қочишга уринди, лекин улгурмади. У пулга тўла икки чемодан билан қўлга олинди... Шундай қилиб олимлар ва милиция ходимларининг ҳамкорлиги жуда яхши натижа берди.

— Текшириш учун материал жуда оз бўлса-чи? — деб сўрадик биз Геннадийдан.

— «Оз» сўзи нисбий сўздир, — деди у, — баъзан бизлар микрозаррачалар билан ҳам иш кўрамиз. Бир мисол келтираман... Бир куни одам уриб кетган машинанинг қанақалигини аниқлашга тўғри келди. Машина қочиб кетган. Фалокат содир бўлган жойдан бурилишда ёқиладиган, майда-чуйда бўлиб кетган чироқнинг заррачалари топилди... Орадан анча вақт ўтди. Бир куни ГАИ ходимлари бурилиш чироғи синган машинани ушладилар. Бир нечта заррача машина қанотининг ичларига кириб қолган экан... Топилган ойна синиқлари билан машинадаги ойна синиқлари бир хилми ёки йўқми? Муаммо шу эди. Бир хил бўлса жиноятчи қўлга тушган бўлар эди.

Шиша синиқлари асл шаклига келтириб елимлана бошланди. Кимёвий анализлар ўтказиб кўрилди. Шубҳа тўғри бўлиб чиқди. Ҳайдовчи айбини бўйнига олди... Демак, хатога ўрин йўқ!..

Биз кўп сонли криминалистларнинг бири ҳақидагина ҳикоя қилдик. Г. Карпушев ўз касбини севади. Олти йил муқаддам қийин, аммо, масъулиятли ана шу ишга қўл урган эди. Унга кўпинча «ечими» бўлмаган ишларни топширишади. Бироқ тиришқоқ мутахассис Геннадий ҳамма ишларнинг уддасидан чиқади. Зотан, у бўлимда энг яхши ходим ҳисобланади. Яқинда коммунист Г. Карпушев криминалистика бўлимига бошлиқ қилиб тайинланди.

Р. УМАРОВ.
В. БОЛИЧЕВ.

(Давоми. Боши газетамизнинг 10 ноябрь сонида).

Редактор.
А. ИСМОИЛОВ.

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ («ТАШКЕНТСКАЯ ПРАВДА»). Орган Ташкентского обкома КП Узбекистана и областного Совета депутатов трудящихся.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700029, ГСП, Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 26 ТЕЛЕФОНЛАР коммутатор — 330249 дан 330258 гача. Эълонлар — 338142.

Р—20289. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси, Тошкент шаҳри, «Правда Востока» кўчаси, № 26. Индекс 64583. В—2687.